

Kasandok az őserdőkben

KALANDOK AZ ÓSERDŐKBEN

AZ IFJÚSÁG KÖNYVEI

IV.

AJTAI KÁLMÁN

**KALANDOK
AZ ÖSERDÖKBEN**

SZALÉZI MŰVEK, RÁKOSPALOTA

AJTAI KÁLMÁN

**KALANDOK
AZ
ÖSERDÖKBEN**

TÖRTÉNELMI REGÉNY

A

MISSZIÓK ÉLETÉBŐL

SZALÉZI MŰVEK, RÁKOSPALOTA

Nihil obstat Rákospalota, 20. Julii 1929.

Joannes Antal
censor dioec.

3331/1929.

Imprimatur Vacii, 23. Julii 1929.

Dr. C. Baksay
Vic. Gen. Eppalis.

ELŐSZÓ.

Ki ne szeretné a kalandok és veszedelmek leírását? Az erőktől duzzadó ifjúkor különösen kedveli a hőslakú emberek küzdelmeinek leírását, mert a lelke együtt küzd a hősökkel.

A hősök hősei a hitterjesztők, a misszionáriusok. E hősök közt is elsőrangú csillag volt a XVIII. században Malagrida jézustársasági atya, aki Délamerika borzalmas erdeiben hirdette a hitet. Emberfeletti szenvedéseinek csak egy kis részét tárgyalja e kis regény, mivel még sokkal különb dolgokat is cselekedett. Maga a pusztá életrajz is igazi regény volna. Tudós, költő és hitterjesztő volt, kit később a gyalázatos Pombal portugál miniszter halálra ítéltetett mindenféle koholt vádak alapján. Pedig Malagrida atya valóságos szent volt s egyúttal a küzdelmek és fáradoalmak hőse.

Amit itt nyujtunk, az a „kis Hitterjesztő” c. folyóiratban jelent meg folytatásban. Most ime mindegyitek kényelmére könyvalakban vehetitek kézbe, kedves ifjak s belemerülhettek e hősies lélek nagy és örök emlékezetű küzdelmeinek olvasásába.

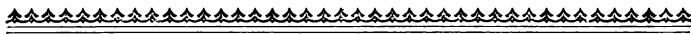
A Don Bosco nyomdának legyen érte köszönet, hogy a szerző kérésére az ifjúságnak ismét kezébe adta e művecskét.

Budapest, 1929. jún. 19.

AJTAI KÁLMÁN

I. A halál torkában.

A *guanarok* vad és harcias népek voltak. Az Amazon vidékén, a tengertől nem messze, sűrű őserdők mélyén tanyáztak. Élelmüket az erdők vadjai és a vadfák gyümölcsei szolgáltatták; különben úgy éltek, mint akik édes-keveset törődnek a holnappal. Egészen meztelenek voltak.

Főfoglalkozásuk a háborúskodás és vad kalandozás volt. Állandó határvillongásban állottak a barbadokkal és a Caica-tó körül lakozó törzsekkel. Mivel roppant ravaszak, cselvetők és jó harcosok voltak, sok „fényes” győzelemmel dicsekedhettek, melyről a sok megcsontított és karóra tüzdelt emberfő élénken tanuskodott.

Vadságukból senki sem tudta őket kiragadni. *Fernando* kapitány, *Para* városának portugál parancsnoka néhányszor rájuk csapott ugyan, de eredményt nem érhettek el velük szemben, mert mihamar bevették magukat a sűrű őserdőkbe, hova európai ember nem követhette őket.

Malagrida atya, a Para városbeli jezsuita rendház tagja azonban elhatározta, hogy az Úr Jézus szeretetéért megkísérli e vad népet is megnyerni a keresztnek és ezzel együtt az emberies gondolkodásnak.

Malagrida atya ekkor már hosszas hittérítő munkájával mindenkinek figyelmét magára vonta. Ha valakiben bíztak, hogy a vállalkozás sikerrel járhat: akkor ez csak Malagrida atya volt.

Az 1720-as években vagyunk, mikor szerény munka folyt Dél-Amerika indiánjainak megtérítéseért. Malagrida atya épen ezért vágott neki az Isel de Marajo ösmocsarainak és roppant őserdeinek, hogy a Caica-tómelléki indiánokat megtérítse. Fáradozása szép sikerrel járt: csakhamar templom és iskola emelkedett s a Caica-tómelléki *palumbák* buzgó keresztényekké lettek.

Egy forró nyári napon *Malagrida* atya épen kis kunyhója előtt üldögélt, mikor egy palumba-indián lépett eléje.

— Atyám, levelet hoztam Fernando kormányzótól és meghoztam a misézéshez szükséges ruhákat és bort és ostyát is.

Péter, a megtért indián kezet csókolt az atyának és átnyújtotta a levelet.

Malagrida atya hirtelen feltörte a pecsétet s átfutotta a sorokat. Ahogy megértette tartalmát, rögtön felkelt és így szólt:

— Péter, eljönnél-e velem a guaranokhoz? Ép most írja a kormányzó, hogy menjek el hozzájuk és győzzem le őket a kereszt fegyverével.

Oh atyám, a nagy Szellem küldöttje megszabadított a csúf pogányságtól! Rég vágyódom, hogy Krisztusért tehessek valamit! Rögtön veled megyek.

— Nohát akkor megyünk! Készíts útravalót és napkeltekor indulunk.

Péter összeszedte az összes élelmiszereket, nagy zsákba tette; összecsomagolta az egyházi szereket és félretette, hogy minden készen legyen.

— Atyám, készen vagyok! De gondold meg, hogy onnan mi nem jövünk többé vissza. Én azt jól tudom! A guaranok igen vérszomjasok.

Alig, hogy Péter e kijelentést tette, két ember lépett be s egy ideig tanakodtak, majd az atyához járultak.

— Atyánk! Egy embert fogtunk a határunkban. Meg akartuk ölni, mert a vérszomjas guanarok közül való és tudjuk, hogy életedre tör. Bizonyosan rosszban törte a fejét. Behozzuk őt?

— Hozzátok be! — parancsolta az atya.

Egy megkötözött guanart hoztak be. Nem látszott rajta a dulakodás nyoma, csak a kezei voltak guzsba kötve.

— Oldozzátok fel a kötelékeket! — rendelkezett Malagrida.

— Jól bánjunk ellenségeinkkel, emberek, *palumbák!* Gondoljatok Jézusra és ne legyetek bosszúállók. A régi természet csak ki-kitör belőletek.

A *guanar* indián ott állott és semmi félelem nem látszott rajta. Mivel egy nyelvet beszélt a guanarokkal — csak némi tájszólásbeli különbséggel — érthetően mondta:

— Én nem jöttem ölni, én jó ember vagyok. A „Fekete jaguár,” a nagy főnök küldött ide. Itt van, olvasd el!

Ezzel egy bőrszíjjakból álló köteget dobott Malagrida elé.

Malagrida rögtön megértette, hogy itt indián csomózással „írt” levelet kapott, rögtön intett Joanak, az egyik *palumbának*, hogy olvassa fel az üzenetet.

Joa figyelmesen nézte a csomókat és így szólt

— A „Fekete Jaguár” hiv, hogy menj el a *guanarokhoz*. Kíváncsi a beszédedre és Jézust akarja megismerni.

— Akkor hát rendben vagyunk. Legyen hála Istennek! Te jövevény vezetni fogsz bennünket! Reggel indulunk!

Szép, fényes reggelre virradt. Malagrida és társa szaporán mérték az utat. Nemsokára a *Tembo* folyócskán át eljutottak a nagy erdőbe, melyen két napig tartó út után a guanarokhoz juthatni. Krisztusért való munkakedve úgy megszorította lépéseit, hogy indiánjai sem lépkedtek jobban. Nemsokára, miután egy éjjelt az erdőben töltöttek, megérkeztek a guanarok földjére.

A guanarok valóban vad népek voltak. Ahogy Malagrida meglátta rongyos sátraikat, melyeket bivalybőrökből tákoltak össze és marcona képüket, melyet vörös agyaggal és sárga földdel „díszítettek“, mindjárt látta, hogy alacsonyrendű, vad néppel lesz dolga.

Ahogy a törzs „székhelyének“ közelébe értek, kissé megpihentek s azután megindultak a gyalogösvényen, mely egy nagyobb viskóhoz vezetett. Nyilván a „*Fekete Jaguár*“ rezidenciája lesz.

Már el is értek az előtérhez, melyen néhány kecske legelt, mikor egyszer csak kilépett a nagy főnök: a „*Fekete Jaguár*“. Hatalmas szál ember, villogó szemekkel, hajában sastollak, kezében vasfából készült fekete lándzsa.

Egyszerre a nép is összeszaladt és körbe megállt, bámulva az atya és kísérői körül.

Malagrida atya elővette a keresztet és épen prédikálni akart Krisztusról mikor a főnök gúnyos nevetésben tört ki:

— Hah, mégis ostobák vagytok ti fehérek! Hát eljöttél ide, te varázsló. Látni akartalak és ezt el is értem, de mondhatom, hogy egy kecskeszarvat sem érsz. Ilyen nyomorult ember ugyan mit tudhat? Hiszen még

egy kőbaltát sem tudnál jól hajítani. Azt mondják, hogy nagy és hatalmas vagy.

Ezzel a nélkülözésektől csont és bőrré soványodott Malagridához lépett és gúnyosan szemébe nézve folytatata:

— Te vagy az a híres pap, akinek sok fegyveresei vannak és ránk törnek. De ma meglátod a *guanarok* bosszúját és nem fogsz többé össze-vissza beszélni. Emberek, fogjátok meg és kötözzétek meg.

Malagrida atya egy szót sem szólhatott, rögtön megragadták és egy oszlophoz kötözték. Pétert pedig a tömeg nagy diadalkiáltással elhurcolta.

— Lássuk, hogy varázsló-e ez a fehér pap! Majd én megmutatom neki, hogy nem tud annyit sem, mint a vén *Majo*, a mi nagy varázslónk.

Ezzel a megkötözött és megtépett ruhájú atya elé állott vérbenforgó szemekkel és egészen közélről kiáltotta a fülébe:

— Mily gyatrák és ostobák vagytok ti fehérek és ti akartok uralkodni rajtam. Hát lássuk, tud-e valamit tenni az a kereszt, mellyel oly nagyra vagytok. Majd én megmutatom nektek, mit tud a nagy főnök.

Ezzel a „Fekete Jaguár” megforgatta kőbaltáját, hogy egy csapással ketté hasítsa a hittérítő koponyáját, mikor egyszerre velőtrázó sikoltás hallatszott és egy asszony megragadta az indián karját.

Ne bántsd a feketeruhást — kiáltotta az asszony. — Nem tudod-e, hogy a Nagyszellem mennyi csapást mért ránk, mióta az utolsó feketeruhást is megöltük?

Az indián nő erősen tartotta a „Fekete jaguár” kezét, úgy, hogy annak volt ideje meggondolni, mennyire igaza van az asszonynak.

Eszébe jutott, hogy mióta az utolsó, náluk járt hithirdetőt megölték, neki is két gyermeke halt meg s

az egész törzset megtizedelte a ragályos betegség. Leeresztette tehát karját s tétován nézett körül. Tekintéből ezt lehetett kiolvasni: „Dehát mit csináljak ezzel az idegennel?”

Hamarosan gondolt egyet. Nem, nem öli meg a szerzetest, de azért el fog pusztulni. A Nagyszellem sem haragudhatik majd érte, mert ők egyszerűen elküldik azt az embert, aki nem kell nekik.

— Emberek! — kiáltott a törzsfő, — a feketeruhást tegyétek egy rossz csónakba, emberét meg zavarjátok ki az erdőbe.

Hanem ezt Péter már nem várta be, hanem a beállott zavarban, mikor minden szem a feltűnő jelenetet nézte, hamarosan megugrott.

Az indiánok odarohantak, Malagrida atyát kiszabadították a kötelelekeiből s durván lökdösve az erdő felé hajszolták.

Itt zúgott a roppant Xingu-folyó. Kövek és sziklák közt hömpölygött tajtékzó árja; korhadt fatörzsek bukfencet hánytak hullámaiban. Ha itt eleresztik egy csónakon evező nélkül az idegent, akkor elpusztul. Megöli a folyó, de nem a „Fekete jaguár”, s így a Nagyszellem sem haragudhatik rájuk, hanem csak a folyóra

Az egy törzsből vájt rozoga csónak csakhamar előkerül; ráteszik a szenvedésektől elgyengült Malagrida atyát s a hullámok közé eresztik. Egy pillanat s már nem is látják : a hullámok hatalmas erővel sodorják az őserdőn keresztül. Most már látja Malagrida atya, hogy elérkezett utolsó órája: a vadul hömpölygő hullámokba fog elmerülni. Istennek ajánlja lelkét, de mindent megtesz, hogy némileg egyensúlyban tartsa a csónakot. Arra törekszik, hogy ha lehet, a part felé vigye az ár.

Megpróbálja a kezeivel úgy kormányozni a kanoét, hogy elfaroljon a part felé; de a hullámok erejéhez képest semmi ez a kis irányítás. Arra is gondolt, hogy a hullámok közt kiúszik esetleg a partra, de a sok örvény és pokolian süstörgő vízesés ebben sem nagyon bátorítják. A vízbe lehajló ágakat is megkísérte elkapni, hogy így egyhelybe rögzítse a csónakot, vagy legalább az irányításra egy jó husángot szerezzen, de csak a levelek maradnak ujjai között. Az ár rettenetesen vízviszi a nagy Maronon felé. Lelkét betölti az áldozatos szeretet Megváltója iránt és kész örömmel várja a minden pillanatban bekövekezhető halált.

A távolból rettenetes zúgás moraja hallatszik. Igen, ott zúg a nagy vízesés, mely harminc-negyven lábnyira esik az Amazon felé. Még egy-két óra és odaér. Akkor aztán igazán vége van, ha mindjárt ki is kerül a szirtetek közt a halált.

Csodálatosképen eddig még semmi baj sem történt a gyenge kanoéval; mintha isteni kéz kormányozná. Talán a Gondviselés ezután is megvédi szerencsétlen szolgáját, hogy ne törje össze tagjait a szörnyű vízesés szikláinak közt.

Malagrida atya végső erőfeszítést tesz, hogy a közelgő zuhatagot és a biztos halált kikerülje. Amint a sziklák mellett elsuhan, meg-meg kapja egy-egy kiálló részüket, de csak a kezét vérezi meg, a csónakot fel nem tartja.

A víz zúgása mind közelebb hallatszik.

„Atyám, kezeidbe ajánlom lelkemet!” — mondja magában az atya s megnyugodva sorsába, készül a halálra. De amint tekintete elsuhant a vizen, egyszerre csak különös jelenséget lát. Egy pillanatra felfigyel.

— Bizonyára alligátor! — mondja félig hangosan. Mindegy már, akármi.

A különös fekete tömeg egyre közeledik. Már jól látható, hogy a parttól nyúlik a folyóba s nem alligátor, mert jóval nagyobb, hanem egy hatalmas ledölt fa.

Alig, hogy Malagrida szemügyre veszi a hatalmas törzset, kanoéja már beleütődött s a rézsútos fa mentén villámgyorsan leszaladt a part felé.

Malagrida atya, ahogy a még mindig erősen lecsúszó, kanoé a parti sziklába ütközik; hatalmas ívben esett ki a vízbe. Szerencsére a víz már itt sekély volt, úgy, hogy mikor az ütés kábulatából felébredt, úgy érezte, mintha valami meleg pocsolyából kelt volna fel. Egészen a part szélén volt. Ruhája csupa sár és testéig átitatva vízzel. Arcát a posvány moszkítói véresre és dagadtra marták. Kezei rettentően égtek a sebektől. Egész lénye a nyomorúság sivár képét mutatta, ahogy a parton tehetetlenül feküdt.

Kétségtelen, hogy segítség és táplálék nélkül könnyen az éhség, gyengeség, vagy vadállatok áldozatává lesz.

Miután Malagrida atya a partra kijutott, első dolga volt, hogy valami menedékhely után nézzen. Aztán arra is kellett gondolnia, hogy némi ehető bogyókat, gyökereket, vagy gyümölcsöt találjon.

Forró imában, térdre esve, köszönte meg az Úrnak csodálatos megmenekülését s esedezett további segítségért, hogy ha kedves előtte munkája, tovább is folytathassa küzdelmét szent neve dicsőségére.

Lélekben nyugodt volt és bizakodó. Bármennyire érezte is borzalmas helyzetét, bízott az isteni gondviselésben. Úgy érezte, hogy még nem fejeződhetik be itt élete az erdők roppant vadonjában, hiszen még sok munka vár reá.

Körülnézett. Hatalmas vasfák emelkedtek az ég felé, körülfogva karvastagságú liánokkal. Szinte áthatolhatatlan sűrűséget képeztek. Arra törekedett, hogy valamely jó faodút találjon éjjeli szállásnak. De ebben is óvatosnak kell lennie, mert az odúban kígyó vagy jaguár lehet meghúzódva.

Nagynehezen bujkált át a kúszó növények hálóján. Seholsem talált alkalmas odút. Közeledett az est s megjelentek a rettenetes moszkító, amelyek vérengzőbbek a jaguárnál s elkésérik az ember életét. Folyton legyezgette magát egy letörött ágacskával, de még így is sok szúrás érte. Nedves ruhája is kellemetlen volt: fázni kezdett.

— Sátort csinállok jó sűrű galyakból, hogy a moszkítóktól megvédjem magam. Abban összekuporodom s megvárom a jó meleg reggeli napot. — Ezt gondolta magában Malagrida s máris el kezdte tépni a sűrű lombokat, hogy egy kis sátort állítson össze. Ezelőtt is megtette már sokszor: nagy gyakorlata volt benne.

Csakhamar készen is volt a háromszögű kis sátor. Malagrida atya éppen arra készülődött, hogy bekuporodjék a kis alkotmányba, mikor az ágak közt csörtést hallott.

Szíve megdobbant. Ha jaguár és megszimatolja, nagy gyengeségében nem tud ellenállani neki. Lelkét Istennek ajánlotta. Nemsokára pedig hatalmas füttyszó hasította át a léget.

— Tehát emberek! Ki tudja, nem rosszabbak-e, mint a vadállatok? Nem emberevő amazoni indiánok?

Nem volt ideje sokáig gondolkozni, mert az alak, aki valóban indián volt, ott állt csakhamar előtte s lábai elé borult.

— Atyám! kiáltotta — az indián.

— Péter! Fiam, a jó Isten küldött ide.

— Csakhogy megtaláltalak, jó atyám! Nem hitte volna Péter sohasem, hogy viszontláthatja még jó lelki-
atyját.

— Én sem hittem volna. Mert bár meg voltam győződve, hogy gyors lábaid megmentenek az ellenségtől, de a magam részéről rettentő nehézségek közé jutottam.

— Legyőzzük a nehézségeket, atyám! Szerencsésen megugrottam a vérszomjas „Fekete jaguár” kezei közül és most esnénk kétségbe? De nem mesélek most semmit. Majd ha pattog a tűz s vidáman melegedünk mellette, akkor elmesélem, hogyan jutottam ide. Most pedig arra legyen gondunk, hogy tüzet gyujtsunk. Szerencsére a kova és acél itt van nálam az övemben. És ha nem volna, egy indián akkor sem ijed meg. Néhány száraz ág és korhadó fa száraz pora meghozza neki a parázsló tüzecskét. De azért a ti szerszámotok, atyám, mégis jobb, mert avval nem fárad el az ember karja.

Péter elment és csakhamar apró galyakkal és száraz levelekkel jött vissza.

— Ezt most meggyujtom, aztán hozok nagyobb darab fákat is. Jó tüzet csinállok.

Kicsiholt Péter és a tapló csakhamar égni kezdett s a száraz fa is gyorsan tüzet fogott.

Malagrida atya lelke felderült a fellobbanó tüzrel s dicsérte az Urat jóságáért, aki csodásan ideküldte Pétert.

Vastagabb fadarabokat is rakott a tüzre Péter, melynek melege csakhamar megszáritotta az atya ruháját s füstje elüzte a moszkitókat

— Kedves Atyám, most pedig halat fogunk sütni.

— De nincs mivel fogni, Péter!

— Első dolgom lesz atyám, hogy nyilat csinálunk.

A vasfa ága jó ívnek és jó nyilnak is; egy kis hűrt és zsineget pedig mindig hordok magamnál. Így készen lesz a fegyver. A halat nem fogjuk, hanem lőjük, mint ahogy sokfelé szokás. A parton is rakunk egy kis tüzet, melynek fényére a part széléig jön néhány jókora hal. Aztán csak Péter kezének ügyességétől függ, hogy eltalálja. Nálunk volt olyan ember, aki sohasem fogott horoggal halat, mindig csak nyillal és a nagyobbat lándzsával találta el. Ezt persze ti fehérek nem tudátok megcsinálni.

— Jól van Péter! Majd meglátjuk, mire mész a nyiladdal. Szent Péter is halász volt, hát a neved szerint kell, hogy te is bő halfogást csinálj most.

Péter méltó akart lenni az atya megjegyzésére s ezért hozzáfogott, hogy a halfogás hasonló legyen a Szent Péter sikeres fogásához.

— Kedves atyám, majd meglátod, hogy én is értek a halászathoz, ha nem is hálóval, mint Szent Péter, az atyák első szent főnöke.

— Csak rajta — buzdította Malagrida, — fogj hozzá! Ügyességben megbízom. Nélküled úgyis nyomorultan pusztultam volna el.

Péter már az ágak közt forgolódott s egy jókora ágat vágott le késével. Jó hajlékony fa volt: íjnak különösen alkalmas.

Majd egy szárazabb ágat keresett a vasfának ágai között. Talált egy-két szép egyenes ágat. Ez a vasfa, amelyből az amazoni indiánok kardjaikat és lándzsáikat készítik, rendkívül kemény. Innen a neve is.

Péter meghajlította az ívet, rákötötte a húrt s kész volt az íj. Azután meghegyezte az ágakat, a végére bevágást csinált s miután vagy tíz nyilvesszőt készített, elégnek találta az előkészületeket a „vadászatra„.

A víz partján gyújtott tűz fényénél kísérteties fényben villogott a víz. A víz tükre meg-megmozdult s lehetett látni, amint egy-egy hal kíváncsian felvetődik a szokatlan jelenségre.

Péter már a parton állott s megfeszített íjjal és húrta helyezett nyilvesszővel várt.

Csobbán a víz és egy hatalmas „bungali“, nagy otrombafejű, de ízletes hal bukkan fel. Sivít a nyilvessző s Péter boszorkányos ügyességével már a kopolyájánál el is találta a halat.

A nyilvessző nagy erővel fúrta keresztül az állatot, mert szörnyen vergődve, egyszerre felszínre került. Péternek egy pillanatába került, hogy a hatalmas, egy lépésnyi hosszú állatot megragadja s kivigye a partra. Még akkor is hatalmasan küzdött a nagy hal, míg végre Péter kése alatt megadta magát sorsának.

Csakhamar ízletes vacsora szaga terjengett a levegőben. Nyárson sütötték a halat, mely ízletes húzával teljesen eloltotta roppant éhségüket. Még másnapra is elég maradt, olyan nagy volt a zsákmány.

— Ne félj, atyám — fecsegett Péter vacsora közben, — megélünk az Úr Jézus segítségével és visszaviszlek Parába a jó atyához.

— De hogyan? — kérdezte Malagrida.

— Úgy, ahogy jöttél atyám! Csakkögy kissé kényelmesebb módon, mert én fogok evezni. Csinálok evezőket és lemegyünk a Xinga-folyón a nagy folyóba, mely a tengerbe szalad és elveszik a végtelenben.

— Jól van, jó, de a folyó sebes és sziklás!

— Ne félj atyám, Péter már érti, hogyan kell ilyen folyóhoz haladni. És te is segítesz majd. Egy jó evező csodát művel. A ladikot kijavítjuk. Jó hogy megakadt a fatörzsbén, különben nem tudnánk egyhamar útra kelni, bár tűzzel égetnék egy törzsből új kanoét. Csakhogy az sokáig tartana. Egy hónapig is.

— Szerencsénk, hogy megvan a ladik. Jó lenne, Péter, ha megkötnéd; mert bár jól áll a fatörzshöz szorítva és orrával a partot súrolva, mégis félek, hogy elviszi egy hullám.

— Jól van atyám!

Péter rögtön szerzett egy hatalmas kúszó növényt s annak indáit összefogván, kötelével megerősítette a kanoét a partnak egy fájához.

— Most már aludjunk fiam! Imádkozzunk, rakjunk a tüzre s pihenjünk. Aztán a fölkelő nap sugaraival szőjünk új terveket.

Ezzel Péter és Malagrida, esti imájukat végezve s a tüzet jól megrakva, odahúzódtak a tüzhöz s annak pompás melegében, az éji hűvösségből nem sokat érezve, álomba merültek.

A távolból pedig felhangzott a puma és jaguár rettentő ordítása. De a mi embereink már ebből semmit sem hallottak mélységes álmukban.

Reggelre Péter ébredt fel elsőnek. Hajnali öt óra lehetett, mikor az őserdő világa megmozdult. A fákon a szivárvány összes színeiben pompázó papagályok repkedtek és a felkelő nap fényében ragyogott a folyóparti fák lombja. Belülről fűszeres, erős illat szállt a part felé.

Péter el-elnézte Malagrida Atyát, amint egészségesen aludt a kialudt tűz mellett.

— Hagyjuk őt aludni! Nagyon el lehet fáradva szegény atya. A reggeli hideg úgysis nemsokára fel fogja kelteni.

Alighogy Péter ezt elgondolta, Malagrida atya máris felnyitotta szemét. Rögtön talpra ugrott. Az álom visszahozta erejét s látva a természet pompáját, lelke felderült.

— Péter rakj tüzet, együnk s aztán indulunk! De előbb még imádkozunk is.

Miután elvégezték a reggeli imádságot, Péter ismét hatalmas tüzet rakott, melyen a nagy halból maradt részt megsütötték.

Péter ekkor hirtelen megugrott és eltűnt a sűrűségben. A Páter nem tudta mire vélje a dolgot. Az indián csakhamar itt volt s kezében egy furcsa gyümölcsöt hozott, a palack-fa termését. Csakhamar kikortorta a belét és készen volt egy jól használható edény, melynek felső felébe botot dugott.

— Ez lesz a forraló edényünk. Tudod atyám, ez a „makakó“, amelyben jól lehet főzni és vizet forralni. Most elmegyek és „balula“-levelet szedek.

Ez valami teához hasonló, kellemes cserjelevél, melynek levét szeretik az indiánok. Nagyon jó ital és kellemesen csillapítja a szomjúságot, pótolja az erősítő italt.

Csakhamar vissza is jött egy jó marék száraz levéllel.

— Ez a „balula“ jó italt ad, atyám! Jó lesz a nehéz út előtt!

Csakhamar készen volt az ital, melyet Péter kitűnőnek, Malagrida atya pedig elég tűrhetőnek talált. Jó fűszeres illata volt és kellemesen felüdítette az idegeket.

Ezek után Péter még néhány jókora halat fogott, azaz lőtt nyilával, mert észrevette, hogy egy sekélyebb helyen csak úgy hemzsegnek az ízletes húst adó halak.

— Most már van élelmünk is egy időre! Kíséreljük meg, hogy nekivágjunk a Xingu-folyó veszedelmes hullámainak. Gyerünk atyám a csónakhoz.

Begázoltak a vízbe, bevitték a ladikot a mélyebb vízbe és beleültek. Péter egy jókora karóval próbált irányt adni a csónaknak; Malagrida atya szintén kapott egy karót, mely Péter ügyességét dicsérte. Mind a két alkotmány úgy volt megszerkesztve, hogy némileg evezőnek volt mondható. A végükön ugyanis több vékony ágból jól odakötözött lapát volt, mely a vizet eléggé megfogta.

— Ne félj semmit, hanem igyekezzünk derekasan kormányozni a csónakot a víz sekélyebb részein! A víz maga is visz bennünket, mi csak a veszedelmes szirtektől tartjuk távol magunkat. Ez lesz a dolgunk!

Elég jól ment a kormányzás. A folyó már nem volt olyan vad és rohanó, mert egészen lapos partok közt kanyargott. A folyó két partján áthatolhatatlan őserdő terült el.

Így mentek utasaink egész napon át anélkül, hogy gondoltak volna másra, mint arra, hogy lehetőleg minél előbb bejussanak az Amazon folyásába. Itt már a „manitolák” emberségesebb törzse közt könnyebb dolguk lesz és rendes evezőket is faraghatnak, hogy a folyón Parába levezzenek.

Igaz ugyan, hogy Péter előtt ez a gondolat olyan természetes volt, hanem Malagrida atya azon gondolkozott, nem lehetne-e azt az utat is úgy felhasználni, hogy más törzseknél próbál szerencsét. A manitolák

közt mindenesetre meg akarta kísérelni Krisztus tanait hirdetni, mielőtt Parába megy vissza, hogy új felszereléssel induljon neki a térítő utaknak.

Mindenesetre elég gondolkozni való idejük volt erre, mert az út eltarthatott még egy hétig a kanyargó Xingu-folyón. Estére fordult az idő s most okvetlenül ki kellett kötni a parton, hogy valami vacsorát csináljanak.

Péter vette nyilát s boszorkányos ügyességgel készítette elő újabb vadászatra eszközeit. Néhány erős halszálkát vett elő, melyeket övébe tett levelekbe csavarva. Már jól megszáradtak és elég erősek voltak, hogy nyílhegynek szolgáljanak. Jól odakötözte a szálkákat a pálcikákhoz s harcra készen állott.

— Atyám, még világos van, néhány madarat lövök!

Péter be sem várva az atya szavát, már megzörgette a bokrokat gyors iramlásával s olyan fákat szemelt ki, melynek gyümölcsét szívesen keresik fel a madarak. Néhány harangszavú arapongán és égbékszinű maraquinon kívül csak a kék-aranyos araraunát láthatta a fák közt, melyeknek húsára nem kíváncszott az indián. Majd a folyó partja felé vetette tekintetét és egy kiöntésben gázló ibist és a rózsapiros ajáját vette észre, amott pedig néhány kacsát és ludat. Süvöltött a nyíl s Péter hamarosan két kacsával tért vissza. Péter rop-pant boldog volt, mikor a zsákmányt Malagridának megmutatta.

— Ez jó hús, atyám! Ma megsegített a nagy Úr, aki szereti azokat, akik neki szolgálnak! Jó vacsoránk lesz.

Csakhamar nyárson forogtak a kacsák s miután pompásan ízlett a kiéhezett vándoroknak, készülődtek

hogy éjjeli szállásra térjenek.

Egyszerre csak Péter felfigyelt. Zajt hallott az erdőben. Ágak recsegését és lépteket száraz falevélen. Fülelt, majd előre kúszott.

— Nincs semmi baj, talán valamilyen jaracaraca mászkál az avarban. Vigyázzunk, mert ez nagyon mérges kígyó. A tüzet égessük.

Épen le akartak a lobogó tűz mellé heverni, mikor egyszerre csak megrezdült a bokor s három meztelen indián ugrott elő embereinkre. Mielőtt védekezhetek volna, egy pillanat alatt leteperték őket, kettő Pétert, egy meg az elgyengült Malagridát. Csakhamar érezték, hogy erős szíjak csavarodnak csuklóikra s foglyokká lettek.

Azt sem tudták, miféle néptörzs fiai ezek s hogyan jutottak észrevétlenül közelükbe. Ha ugyan volt kedvük ilyenre gondolni, mert a szíjak fájdalmasan szorítva mélyedtek húsukba.

Péter némileg megértette beszédüket. Az egyik körülbelől azt mondta, hogy ezek épen jók lesznek az áldozathoz a nagy ünnepségre és lesz mihez táncolni. Ebből Péter azt gyanította, hogy az indiánok valamilyen nagy ünnepet rendeznek és ehhez, mivel történetesen nem voltak hadifoglyaik, cserkészésre indultak, hogy szomszédos törzsekből szerezzék be szükségleteiket. Péter még azt is megértette, hogy a kettő talán elég lesz, de ez a vezér akaratától függ, aki mindjárt megmondja, mit akar.

Az áldozatokat saját lábukon, lökdösve cipelték a sűrű erdőn keresztül, nem sokat törődve azzal, hogy az ágak összekarmolják őket. Úgy látszik, hogy az erdő e részét nagyszerűen ismerik s nem először járnak erre mert a félhomály ellenére igen nagy biztonsággal mentek velük. Valószínűleg közel van táboruk s talán

a folyóhoz iparkodott a három indián, mikor észrevették a tüzet s ekkor gondoltak arra, hogy vállalkozásukat sikeresen gazdagítják esetleg néhány fogollyal. Péter még azt is gondolta, hogy a tupi néphez tartozó hatalmas termetükről híres mandaruka-törzs embereivel van dolguk.

Elválnak, vajjon jól okoskodott-e? De nemsokára többet fognak tudni, mert egy kis tisztáson feltűnedezett már a tűz lángja és érezték a füst bűzét, mert valami madarat süthettek a tűzön tollastul az erdő e haramiái.

Hosszas cipelés után az emberek elvitték a két foglyot a vezér előtt.

Amíg a bozóton át vitték őket, folyton újabb és újabb sebeket ejtettek rajtuk a tövises és ágak.

Végre egy tisztáshoz értek. Hatalmas tűz lobogott közepén s egy korhadt fatörzs maradványán ott ült a vezér. Hatalmas szál ember volt, egész testében meztelen, csak a derék körül lógott le egy faháncsból készült kötényféle. Teste sárga festékkel volt telerajzolva, míg homloka és arca kármin piros volt. Ahogy felugrott, még magasabbá tette termetét fejebúbjára feltűzött kontya és a belőle felfelé meredő fekete és vörös tollbokréta.

— Mit? Hát foglyokat hoztatok? — kiáltotta — Honan kerültek ezek ide?

— Itt találtuk őket — mondta az egyik indián — a folyó partja mellett. Az egyik ugyan nem sokat ér, de a másik természetes legény. Ha jól tudom, a columbák törzséből.

A főnök megvetéssel nézett végig Malagridán.

— Hisz' ez feketeruhás! Az ilyen nem kell az isteneinknek. De a másik jó lesz, derék fickó és jót lakmározunk belőle.

Péter néhány szót megértvén, feltárult előtte a rettenetes valóság. Tehát áldozatul akarják hozni isteneiknek s mellette még lakmározni is akarnak belőle. Péternek ez sehogyssem tetszett s rögtön a szabadulás gondolatai foglalták el agyát. Még benne élt az irtózás pogánykorából attól, hogy lelke átmenjen más emberbe és annak erejét gyarapítsa. Mert bár a szent hit felvétele óta tudta, hogy lelke az Istenhez száll, de a régi hit maradványai még ösztönszerűleg ott éltek lelke mélyén.

Különválasztották őket. Malagrida atyát egy bokor tövébe dobták. Lábat is összekötözték s ezenkívül egy harcos ült mellette lándzsával. Sorsába belenyugodva, egyedül attól várt segítséget, akinek katonája volt.

Péter a másik bokor tövében megszijazva feküdt, mellette két harcos ült hatalmas vasfából való bunkókkal és mérgezett nyilakkal. Csendesen beszélgettek a nagy ünnepségről.

— Hatalmas ünnep lesz. Aktuaptula a nagy Úr, aki a vasfát teremtette és megtanított bennünket a nyilakészítésre, meg fog elégedni az áldozattal.

— Nem! Mitapula, nem! Mi ez a két ember? Az egyik sovány és beteg. Újabb foglyok után kellene néznünk. Szóljunk Xikulának.

— Azt megtehetjük! Azonkívül meg kell mondani, hogy a Xingu sziklájához is menjünk el vörös földért.

— Az bizony, sok kell belőle majd az ünnepi festésekre.

— És sárga földért a Mirengu barlanghoz!

— Úgy van, sárga föld is kell és akkor semmi sem hiányzik már. A mirabundák megpukkadnak az irigységtől, milyen szépek leszünk.

— Várj, beszélek Xikulával.

Az ember elment és a főnökhöz szólott:

— Xikula! Kevés a két ember! Vörös és sárga föld is kell! Hajnalra gyerünk a barlanghoz és a nagy sziklához. Azonkívül a mitubáknál a tó körül derék embereket foghatnánk.

— Mondasz valamit! Magam is gondoltam rá. Reggel indulunk.

Az éj csendesen telt el. A tűz mellett két indián örködött, míg a többi, körülbelül hatvan harcosból álló csapat mély álomba merült. A két harcos folyton rakta a tűzre a száraz galyat, hogy a vadállatokat elriasszák.

Foglyaink a fájdalomtól megkínózva, alig aludtak valamit s még az erős Péter is keservesen nyögött, különösen mert az erős csípésű bimbilla legyek folyton kínozták őt. A tűz körül füstbe burkolt indiáncsapat mélyen, nyugodtan aludt és horkolt, mivel a kellemetlen rovarok nem igen kedvelték a füstöt.

Reggel a vezér megüttette az apró fadobokat s az emberek kezükbe véve fegyvereiket, útra készen állottak.

Nagy kiáltozással harci dalba kezdtek, melyből ki-tűnt hogy a mitubák felett nagy győzelmet remélnek:

Mitubák erősek és dárdájuk hatalmas,
Sok tolluk van a piru madárból és ékesek!
Nagy fazekakban tartják a kiváló italt
És asszonyaik értenek a tapír-hús sütéshez.
Hej, mitubák! Nagy harcosok, szörnyű végetek közeleg!
Kétszer számolunk mindkét kezünk ujjain:
Annyi mituba fogollyal térünk haza diadalunk ünnepére“

Miután az üvöltésnek és táncnak vége lett, az általuk jól ismert titkos ösvényeken megindultak.

Foglyaink kezéről, lábáról levették a köteleket, valamit enni adtak nekik s megindultak. Nagy vigyázással, teljes csendben haladtak előre, miközben a fák és bokrok lehajló ágait sasszemmel vizsgálták: nem járt-e erre valaki?

Egész nap kitartóan mentek a hűs erdőben, anélkül, hogy ettek vagy ittak volna. Estefelé az erdő fogyni kezdett és mindinkább ritkult. A távolban a jószemű indiánok egy csillogó, ezüstös sávot vettek észre.

— Közel vagyunk — szólta Xikula — a tó csúcsánál, hol a nap belefulladás a tó vizébe, de reggel a másik végén újra születik, ott van a mitubák egyik faluja.

— Tudjuk! — kiáltották többen. — Nem menekülnek előlünk!

Most már még óvatosabban mentek s arra törekedtek, hogy a falut eltakaró kis csalit mögé kerülve, innen rohanják meg, ha a nap megfulladás a Pironga-tó vizében, az indiánok kunyhóit.

Hirtelen, ahogy a csalíthoz értek, az egyenlítői vidéknek megfelelően, azonnal sötét lett. Csak a mitubák apró tüzei látszóttak.

Mindegyik indián szájába vett egy darab nyers húst s így hevenyében megerősítve magukat — mert tüzet nem gyujthattak — készültek a támadásra.

A mitubáknál nagy csendesség volt. Úgy látszott, hogy csak az asszonyok vannak otthon.

Xikulának feltűnt a nagy csendesség. Ha a férfiak nagy része le is feküdt volna, de egynéhány férfi dalolása és éneke okvetlen hallatszott volna. Oda is súgta a mellette állónak, kit különösen bizalmára méltatott a vezér:

— Kevesen vannak itthon, vagy senki sincs a férfiak közül: Akkor hiába jöttünk. Asszonyok ellen nem harcolhatunk. Az asszony nem jó Aktuaptulának az áldozathoz.

Ugylátszik — felelt súgva a társa. — nincsenek itthon. De az nem baj, mert ritka dolog, hogy mind

elmenjenek. Húsz-harminc ember is van itthon, csakhogy lefeküdtek. Az örök meg csendben vannak.

— Igazad lehet. Támadjuk hát meg a falut, hogy üres kézzel ne menjünk haza.

Mindinkább szűkebb lett a támadók gyűrűje a falu körül. Mikor a falu szélső házaihoz jutottak, akkor egekig ható vérfagyasztó csatakiáltást hallattak s a kunyhókra rohantak.

A mitubák kunyhóiban valósággal csak az asszonyok és gyermekek, meg az öregek voltak otthon; no meg a suhanc gyerekek, akik bár tanulták a nyilazást és a bunkóval való bánásmódot, meg a dárdavetést, de még nem tartoztak a harcosok sorába.

A támadók zajára egyszerre megelevenedtek a sátrak és sikongva bújtak elő a gyermekek és asszonyok s a falu belseje felé menekültek.

Ekkor látták a támadók, hogy egynéhány suhanc, áldozatra alkalmas ifjú akad az itthonmaradottak közt s ezeket iparkodtak elfogni.

Egyszerre csak azonban hatalmas lángnyelvek csapkodtak égfelé, egy meggyújtott rőzsehalmaz lángjai s utána mindjárt egetverő hadikiáltás hallatszott.

Mi ez? Honnan termettek elő a fekete tömegben előtörő harcosok? Hogyan csalhatták meg az óvatos ellenség éberségét?

Maguk a támadók megdöbbentek, de csak egy pillanatra.

Xikula hatalmas teste harcravágyóan egyenesedett ki s egész vad vitézségével állott a csapat elé.

— Testvérek, jó hogy itt vannak a hitvány mitubák, legalább most Aktuaptula férfiakat kap! Támadjuk meg őket és sok eleven mitubát fogjunk el!

A mitubák rendben, nyugodtan fogadták a támadást. Amikor elpattantak az íjak idegei s elröpültek az első lándzsák, a nagy harci tűz első fellángolása után látták a mandarukák, hogy valóban törbe estek, mert három szor annyian sem bírnanak a mitubákkal.

Az első meghökkenést kihasználva, a mitubák főnöke, Nagy Tapír, parancsot adott alvazérének a Gyors Csörgőkígyónak, hogy kerüljön hátukba a mandarukáknak.

Néhány pillanattal később a dühösen védekező mandarukák be voltak kerítve s a mitubák gyűrűjében szinte mozdulni sem bírtak. A győztesek irgalmatlanul öldökölték a támadókat, amíg egész kicsiny csapat maradt belőlük. Ekkor abbahagyták az öldöklést és a megmaradtakat összekötözték, hogy elvigyék őket.

A föld tele volt jajgató sebesültekkel és holtakkal. Maga a vezér, Xikula is a holtak közt feküdt. Legalább is holtak látszott. Egy lándzsa törött vége látszott ki oldalából, körötte csupa vér volt a föld.

Az éjszaka sötétségét ismét felváltotta a felcsapó láng pirosuló világossága s a mitubák vad győzelmi táncot lejtettek a tűz körül. Énekük messze hangzott a vidéken s összevegyült a jaguár üvöltésével.

Egész éjjel táncoltak, mulattak, sok fazék sört ittak s a piru madár tollaival ékesen tántorogtak.

Végre felvirradt a nap s szép fényes sugarai borzasztó képet világítottak meg.

Amott a részeg mitubák, itt sebesült és holt mandarukák feküdtek.

Először is a Nagy Tapír ébredt fel mámorából s rögtön szemlét tartott a csataterén.

Ahogy a bokrok körül járt, egyszerre csak bámulva állott meg. A sűrűben két teljesen összekötözött embert

talált. Az egyikén még csak nem igen csodálkozott, de a másik annál inkább felkeltette csodálkozását. Egészen idegennek tűnt fel előtte s nem tudta, hogy a lények melyik fajtájához sorolja. Hosszú fekete ruhája volt s arca fehér volt.

Rögtön odament hozzájuk — s mivel jól sejtette, hogy csak a mandarukák kötözhatték meg őket a csata előtt — elvágta köteléküket.

Foglyaink, Péter és Malagrida atya, nem tudtak felkelni a nagy fájdalom miatt, sőt azt sem tudták, hol vannak, sem egy szót nem tudtak szólni aléltságukban.

Sokáig kiabált rájuk Nagy Tapír, kihez még néhány kíváncsi és kijózanodott mituba is jött, míg Péter néhány indián szóval felvilágosította őket.

Malagrida atya felkelt s körülnézett. Nem kellett sok magyarázat neki. Megértette, hogy a mandarukák elszámították magukat, mert a férfiak serege a mitubáknál éppen a tanácsházban beszélt meg egy jövőbeli hadjáratot s mint szokás, teljes fegyverzetben tanácskoztak.

Igy hát Isten segítségével megszabadultak. De vajjon kiknek kezébe estek most és számíthatnak-e irgalomra? Vajjon új uraik irgalmasabbak lesznek-e, mint előbbi ellenségeik?

E gondolatok foglalkoztatták az atyát miközben indus asszonyok jöttek s fatálakban húst és mandiókát hoztak a foglyoknak, akiknek megtalálásáról hamarosan értesültek.

— Hozzátok utánam őket a vének elé a tanácsházba! — adta ki utasítását Nagy Tapír s eltávozott. Foglyaik tagjaiban lassanként élet jött s a mitubák érdeklődése és megjegyzései közt megindultak a tanácsház felé. A mitubák különösen bámulták az atyát, felűnő volt a ruhája, de különösen teste bőrének fehérsége.

Nyugalmas napok.

Péternek és Malagrida atyának a mitubák közt elég jól ment sorsa. Mivel a mitubák tudták, hogy a mandarukák kegyetlenül bántak a két fogollyal, ők annál inkább iparkodtak kedvükben járni. Válogatott mandiókát és jó tapírhúst hoztak nekik, azonkívül még fínom halakat és józú madarakat is hoztak embereinknek.

Lassankint a jó táplálkozás helyreállította erejüket s azon kellett lenniök, hogy útjukat folytassák. Malagrida atyát folytonosan hívta a szent út, mely fülébe súgta, mint egykor Xavéri Szent Ferencnek: „Tovább, tovább!”

Előbb azonban még olyan esemény történt, melynek elbeszélését nem mellőzhetjük.

Tudjuk az előzményekből, hogy Xikula halálosan megsebesült. A mitubák nem nagyon ismerték a Megváltó szent parancsát az ellenség szeretetéről s azért bizonyaszerencsétlensebesült vezér nem jó bánásmódban részesült. Valóságos csodának tetszett Malagrida előtt, hogy még eddig is kibírta a nagy fájdalmakat. De tudni kell, hogy az indiánok vastermészete és roppant erős szervezete gyakran a legveszedelmesebb betegségekkel és sebesülésekkel is megbírkózik. Xikula pedig igazán vaseszségű és szervezetű volt mindig.

A mitubák Xikulát egy pálmalevéllel fedett, elhagyott kunyhóba hozták, hogy ott némileg magához jöjjön és ünnepélyesen kivégezzék nagy tánc, zene és dobolás között.

Xikula fájdalmas nyögése és sokszor ordítása az egész faluban hallatszott. A mitubák nagyon örültek az ellenséges vezér kínjainak s annak enyhítésére vajmi kevesett tettek. Minden reggel betettek neki egy korsó

vizet és néhány gyümölcsöt s magára hagyták. Szinte gyönyörködtek kínjaiban. Bizonyos, hogyha Xikulának elég ereje lett volna, már rég véget vetett volna nyomorult életének.

Csodás volt s maguk a falubeliek is bámulták hogy Xikula ilyen elhagyatott sors mellett egyre jobban érezte magát és sebei rohamosan gyógyultak.

Hogyan lehetett ez, holott senki sem törődött vele?

Senki sem? Nem. Volt valaki, aki éjtszaka eljött másod magával, ott sürgött forgott a beteg körül. Sebeit kimosta, társa segítségével megigazította a hatalmas testet, hogy kényelmesebben feküdjék. Egy két frissen süttött mandiókát és illatos pecsenyét hozott az indián-nak, aki mohón kapott az étel után s tőle mindig és mindig erősebb lett.

A két irgalmas ember — mint azt mindenki előre gondolhatja — Malagrida atya és Péter volt. Őket a szeretet vezette, mely nem ismerte az önzést és a bosszú szenvedélyét, hanem a megbocsátást és az irgalmat annál inkább.

Mikor leszállt az est és nyugodtan aludtak a mitubák, a két irgalmas szívű ember óvatosan a mandarukák egykori főnökének kunyhója felé osont, hogy a keresztény irgalmasságot gyakorolják.

Kezdetben Xikula durván kiabált rájuk s azt mondotta nekik, hogy úgy is tudja, miért akarják meggyógyítani.

-- Azt akarjátok, hogy az egész nép előtt ott lássatok kínlódni a nagy fához kötve. Menjetek el és hagyjatok meghalni! Xikula nem akar táncolni egykor az átkozott mandarukák előtt. Xikula nem akar egészséges lenni, hanem a harcosok atyjához tér. Hagyjatok, átkozottak! hagyjatok meghalni!

De szavait nem vették tekintetbe s vigasztaló szavakat kapott bántalmakért. Malagrida is hamarosan megtanulta a mitubák nyelvjárását, mely rokon volt a mandaruka nyelvvel s így néhány szóval ő is vigasztalta. Péter meg, aki jobban értett a mandaruka szóhoz, hosszabb beszédeket tartott előtte arról, hogy a keresztények Istene azt parancsolja, hogy az ellenségünket is szeretni kell, azért hiába minden, ők tovább is ápolni fogják.

Xikula csakhamar olyannyira egészséges lett, hogy már lassan járni is tudott, de lassan és gyengén.

Mikor ezt a mitubák látták, egy pajtába zárták, mely erős bambuszból és rostokból készült. Remélték, hogy legfeljebb egy hét alatt helyrejön.

Xikulát 10 fegyveres őrizte éjjel-nappal, kezei össze voltak kötve, lábán erős szíjból készült nyűg volt, úgy-hogy csak rövid lépéseket tehetett. Xikula arcát szinte percenként elöntötte az éktelen harag és düh.

Egy nap megjelent a kunyhóban a mitubák főnöke és a fővarázsló. Xikulát nagy szakértelemmel megvizsgálták s azt mondták:

— Elég erős a mandarukák főnöke, az átkozott, undok kígyó, hogy a népünnepélyen feláldozzuk és jót lakmározunk belőle.

A varázsló még hozzátette:

— Az a tíz ember, akit foglyul ejtettünk, szintén jó húsban van. Hatalmas ünnepséget csapunk és a mituba nép és Aktauptala, a nagy szellem jól fog lakni vérrel és hússal.

— Jól fog lakni! — erősítette meg Nagy Tapír. — És szép multság lesz.

Xikula mindezt hallotta, de a legkisebb félelem nélkül hallgatta. Csak a mérhetetlen düht és megvetést

lehetett leolvasni arcáról. Kétségtelen, hogy sorsát elkerülhetetlennek tartotta.

Xikula végzete napról napra közeledett. A nagy ünnepségre megtörténtek az előkészületek. Mindenféle sütés-főzés illata terjengett és az indián asszonyok ugyancsak ki akartak tenni magukért.

A harcosok a falu főterén egy fatörzset ástak a földbe. Ennél kell majd Xikulát kegyetlenül kivégezni, lassú tűzön megsütni tíz társával együtt.

Az egész törzs nagy várakozással nézett elébe az ünnepségnek s talán a fél világért sem engedték volna el.

Ezalatt pedig, míg a készülődések folytak, Malagrida atya és a Nagy Tapír közt igen gyakori társalgás fejlődött ki. Nagy Tapír valami titokzatos módon vonzódott Malagridához és azért délelőtt és délután is folyton nála volt.

Tátott szájjal hallgatta a nagy világ csodáit, a nagy városok leírását, a hajók, az ágyúk és puskák csodáit. Mindezekről Malagrida atya szép rajzokat csinált neki a földön. Lassankint aztán rákerült a sor a vallási igazságokra is. Ámulva hallgatta a Nagy Tapír, milyen a jó Isten, hogyan küldötte szent Fiát a földre, hogy megváltsa az embereket. Malagrida atya elmondta, hogyan jött világra az Üdvözítő egy istállóban, hogyan tanította az embereket és hogyan szenvedett a keresztfán.

Ez utóbbi leírásnál igen dühös lett a Nagy Tapír.

— Micsoda törzsbeliek voltak ezek, akik ezt tették? Bizonyára, ha én ott lettem volna jó harcosaimmal, szétvertem volna őket.

— Hadd csak, barátom, annak úgy kellett történni, mert a jó Isten meg akarta váltani a bűnös em-

beriséget. És az a jó Jézus nem is engedte volna ezt megtenni, mert Ő az ellenségeit is szereti.

— Hogyan lehet az ellenséget szeretni? — kérdezte ámulva a főnök.

— Nézd Nagy Tapír. Aktuaptala, a nagy szellem vajjon elfordítja a napját a gonoszoktól? Nem világít-e reájuk úgy, mint a jókra? Azt hiszed talán, hogy a rabló Xingutörzseknél nem kel fel a nap? Az embernek hasonlónak kell lenni a nagy Szellemhez, aki csupa jószág és szeretet. Ha te rosszat tettél, a nagy Szellem mindjárt villámával sujtott?

— Elég, elég, fehér ember! Ne beszélj, mert ebből az következik, hogy a gaz Xikulának is meg kellene kegyelmeznem, pedig az lehetetlen.

— Várj csak, barátom, elmondok neked egy szép történetet.

Ezzel elmondotta Malagrida az irgalmas samaritanusról szóló történetet.

— Nagyon derék ember volt az! — dicsérte az irgalmas samaritanust, — de az az ember, akin segített, nem támadta meg őt éjjel, mint bennünket Xikula.

Az atyának nem volt nehéz megcáfolni a főnök ellenvetéseit s ez most már lassankint saját maga kérte az atyát, hogy szép történeteket meséljen neki.

Kifogyhatatlan volt Malagrida az elbeszélésekből. Péter is — ki a tolmács szerepét töltötte be, míg az atya ezt a nyelvjárást is némileg megtanulta — sokat beszélt Nagy Tapírnak a keresztény tanítások szépségeiről.

Nagy Tapír napról-napra többet tudott a keresztény tanokból s szíve észrevehetőleg nemesedett.

Mindez igen nagy örömmel töltötte el Malagrida atyát s most már remélte, hogy a foglyok kegyetlen kivégzését meg tudja majd akadályozni.

Ha ugyan a nép is rááll. És ha ugyan Nagy Tapír szíve valóban megnemesedik, hogy akkora áldozatot hozzon vad természetének. Ki tudja, nem söpri-e el a népnek haragja mindazokat, kik szenvedélye kielégítésének elébe állanak?

Ezek voltak azok a kérdések, melyek Malagrida atya lelkét nagyon is nyugtalanították. A kivégzés és népünnepély előtt való nap reggelén hozakodott elő Malagrida atya a nagy tervvel:

— Milyen szép volna, ha te is olyan lennél, mint a Jézus, a Nagy Szellem fia. Bizonyosan megáldana jó mandióka-terméssel és sok kókuszdiót teremnének fáid. Légy kegyelmes szívű, főnök, mert a Nagy Szellem is ilyen. Majd meglátod, mikor büntetést kapsz a Nagy Szellemtől, hogy nem akarsz olyan jó lenni, mint ő.

— Nem, fehér atya, jó ember, én ezt nem tehetem meg. Az emberek és asszonyok mind nekem esnek és agyonütnek. Nagy Tapír nem képes egy egész törzzsel megküzdeni. Mi hasznod lesz belőle, ha mindnyájunkat agyonütnek és Xikula sorsára jutunk. Hagyd csak most az egyszer sorsára e gazembert, aztán más alkalommal majd nálunk is lehet úgy eljárni, ahogy Jézus, a Nagy Szellem fia tanított.

Malagrida atya most már nem tudta mitévő legyen a főnökkel szemben. Az idő gyorsan mult s az ünnepély napja közeledett.

Hogy alkalmas tanács jusson eszébe, sátrába ment s buzgón imádkozott.

Malagrida atya buzgón imádkozott, hogy a jó Isten térítse jó útra a főnököt s akadályozza meg a szörnyű tivornyát. Oh, ha annyira tudná vinni, hogy az Úr Jézus tanítását meg tudná szívlelni.

— Oh Uram, törd meg a szívét — zokogott fel az atya imádsága, — hogy népével megismerjen tégedet s kit küldöttél, szent Fiadat!

Sokáig imádkozott az atya a szegény, babonákba süllyedt népért, miközben folyton fülébe zúgott a nagydobok bömbölése és zúgása, mellyel a népet gyűlésbe hívták.

— Most kezdődik a szörnyűség! — mondotta magában Malagrida atya.

Őszintén visszaborzadván minden embertelenségtől, szinte könnyezett a fájdalomtól, hogy nincs módja megakadályozni a borzalmakat.

E pillanatban egy ember futott be hozzá s megragadta a ruháját:

— Jer a főnökhöz! Meghal, ha nem jössz!

Malagrida atya Péterrel együtt rögtön a főnökhöz sietett.

Mi történhetett? Micsoda szerenesétlenség? Vagy talán az isteni Gondviselés működését kell látnunk ebben az újabb eseményben?

Malagrida atyában egyre másra futkoztak a gondolatok, míg nagysietve a főnök sátrához ért.

Ott feküdt a nagy Tapír szörnyű kínok között. Szinte fetrengett a fekvőhelyén.

A vadak gyakran esnek ily hirtelen betegségekbe, melyeket legtöbbször mértéktelenségük miatt kapnak. Bizonyára valami romlott húsból evett sokat. A multkor egyik — ahogy eszébe jutott az atyának — nyolc font húst evett meg és meg is halt tőle.

Az atya rögtön átlátván a helyzetet, elhatározta, hogy a főnök betegségét felhasználja arra, hogy a szörnyű áldozatok idejét kitolja.

„Csörgőkígyónak“ rögtön szólt, hogy a népnek adja tudtul, hogy legalább öt napig várni kell, mert gonosz ételtől beteg a főnök s nem szabad ennie.

Malagrida atya rögtön fűszeres erős füveket és leveleket szedett, melyeket jól ismert s ezeknek főzetét adta „Nagy Tapír“-nak. Nagy Tapír egy kissé jobban lett s a fájdalmak alább hagytak.

Ekkor elbeszélte, hogy emberei egy bokorban elhullott lámát találtak.

— Minek eszel ilyen húst? — szólt rá Malagrida.
— Hiszen már felismerhetted volna a rossz szagáról is.

— Atyám, nem a szagát ettem meg, hanem a húst és mégis beteg lettem.

— Jaj, jaj — nyögött a hatalmas ember s jelenleg semmi kedvet nem méltatott a lakomára.

— Még Xikula húsát sem kívánom; egyáltalán nem is fogok talán sohasem enni. Annyira nem kívánok semmi húst! — sóhajtotta a főnök.

— Ne félj semmit, meg fogsz gyógyulni. Főként ha az igazi Nagy Szellemhez fogsz folyamodni és az ő szent Fiához. Ő adja az áldást és erőt a főnököknek, mert a világ nagy főnöke és a főnökök főnöke.

— Szépen beszélsz, atyám, ismerem már Pétertől is a Nagy Szellem Fiát. Ő jó ember volt és ha eljönne közénk, sok pálmabort kapna tőlünk és a legnagyobb dobokat vernék meg tiszteletére.

Malagrida atya az együgyű beszédre nem állhatta meg mosolygás nélkül, Péter pedig hangosan kacagott, míg csak egy indián hátba nem vágta.

— Ez jó jel — gondolta magában Malagrida, — bármily együgyű gondolkodásból származik is.

— No és te — folytatta az atya — ki szereted a Nagy Szellem Fiát, nem tudnád az ő kedvéért abba-

hagyni azt a szörnyű emberhúsevést ezen ünnepen?

— Atyám, — szólt bűnbánólag a főnök — 'mivel ahogy ti mondtátok, oly jó a Nagy Szellem Fia és kívánja, hogy ellenségeinket is szeressük, megígérem, hogy Xikulából csak igen keveset fogok enni. Épen hogy csak a látszat kedvéért. Ugye atyám, meg vagy velem elégedve?

Malagrida atya bizony nem volt megelegedve ezzel és ezt ki is fejezte.

— A Nagy Szellem azt kívánja, hogy te is, meg Xikula is őt szeressétek és megbékélve, minden nép higgyen benne és szeresse őt. És akkor sok lámátok, tapírtok lesz és a köles is bőséges aratást ad. Vége lesz a gyilkosságoknak és nejeitek és gyermekeitek közt szent és boldog nyugalomban éltek. Én is itt leszek köztetek és vigyázok rátok.

— Oh atyám, bár így volna, de Nagy Tapír nem elég nagy ahhoz, hogy a népnek atyáink szokásai ellen parancsoljon.

— Hát elmegyek és beszélek a népnek!

— Akkor meghalsz! Várj, míg meggyógyulok és veled megyek. Ha meggyőződ őket, nem bánom. Ámbár nem hiszek benne.

— A Nagy Szellem segít, az igazi Aktauptala, annak nevében szólok most hozzátok.

Szólj, atyám! — mondotta Nagy Tapír, mikor hirtelen különös zaj hallatszott a falu felől.

A fehérek rablóbandája.

A zaj folyton nőtt és lassankint sikoltások és káromkodások hangzottak a légben.

Mi történhetett?

Bizonyára valamely ellenséges törzs támadt a falura, hogy kirabolja és a lakosokat rabszolgácul hurcolja el. Jaj most mindenkinek, ha idejében ellen nem tudnak állni.

Malagrida atya és „Nagy Tapír” egy pillanat alatt átlátták a helyzetet és rögtön megtették az intézkedéseket.

Az atya, amilyen jámbor és alázatos szerzetes, éppoly bátor férfiú volt. Elhatározta, hogy személyesen ad jó példát a bátorságról az indiánoknak s nem bújik el az ellenség elől; de ez hiába is lett volna, mert az indiánok, mint a kopók, ugyancsak fel tudtak fedezni minden búvóhelyet.

— Utánam barátaim! Ez a jel — s ekkor kezébe kapta és magasra emelte keresztjét — megvéd benneteket. Jertek velem s harcoljatok vitézül az ellenséggel szemben.

A főnök szemei szikráztak a haragtól s rögtön bunkóját és lándzsáját vette, hogy embereihez rohanjon. Szinte pillanatok alatt tűnt el gyengesége s egész teste büszkén egyenesedett fel.

Csakhamar szép kis sereg gyűlt egybe a főnök háza körül s a „Nagy Tapír” és „Csörgőkígyó” elhatározták, hogy drágán adják életüket.

Malagrida előttük ment.

— Vissza, fehérarcú — szólta a főnök —, nincs fegyvered! Majd mi elbánunk a betörőkkel.

— Itt a fegyver! — A keresztre mutatott. — Ez a fegyverem. Értetek szeretetből szívesen feláldozom magam! Nézzetek e jelre s győzni fogtok s ha elestek, legyen irgalmas az, kinek képét viseli e szent jel. Mert ő a hatalmas Aktaupatla fia, a világ megváltója.

Alig hallották szavait, mert szinte magukkal ragadva rohantak s csatakiáltásuk megreszkettette a levegőt.

Az ellenség a falu szélső házait rabolta és épen csóvákat vetett a kunyhóra, midőn a főnök Malagridával és embereivel odaért.

A rablók csapata támadásra készen egy vonalba állott s heves támadásra készült rohanni.

Ekkor olyasvalami történt, ami az indiánok előtt megfeyjthetetlennek látszott.

Malagrida atya, ahogy végigsuhant tekintete a rablócsapaton, rögtön látta, hogy a támadók fehérek, spanyolok és portugálok s nem indiánok.

Csodálkozása csak egy pillanatig tartott, mert a következő pillanatban rögtön eszébe jutott, hogy hallott Para városában arról a hírhedt rablócsapatról, melynek Mendoza a vezére s mindenféle kétes elemekből, elzüllött európaiakból verődött össze. A vidéket fosztogatta s többször harcolt a portugál csapatokkal is. De nem bírtak velük. Az indiánok pedig épenséggel nem állhattak ellen puskáiknak. Most már az is világos volt az atya előtt, honnan eredt az a néhány hatalmas dörrenés, melyet előbb nem tudott megfeyjteni.

Malagrida atya rögtön látta, hogy elvesztek, ha a rablókkal harcba keverednek. Ő lelkeket keres s már-már megnyerte a főnököt Krisztus hitének s most mindennek vége . . . De nem, nem szabad ennek megtörténni.

Hirtelen előugrik s portugál nyelven szólva, magasra emeli a keresztet:

— Fiaim! Barátaim!

A rablóokban elhül a vér.

Oh, milyen régen hallottak ily édes szót : fiaim !
Oh, mily régen szólott hozzájuk Isten szolgája. Mily
régen ragyogott feléjük a kereszt szent jelvénye.

Mint a távoli harangzúgás, úgy hatottak rájuk az
atya szavai :

— Fiaim ! Itt van köztetek Krisztus ! Most nem két
lator közt, hanem köztetek függ e keresztben. Akar-
játok-e újra megölni őt ? Ha igen, akkor ide tüzeljete !
És odatartotta nekik a keresztet.

E pillanatban a vezér, Mendoza, csendet intett s
előre lépett.

Az indiánok, kik kíváncsiságból türtöztették támadó
kedvüket, miután a főnök rendületlenül várta a csoda-
jelnek a hatását, most támadni készültek.

Mendoza felemelte kezét és szólott :

— Atyám, szólj az indiánoknak !

Malagrida a főnök felé fordult :

— Vigyázatok ! Tüzes csövük halálra sebeznek
benneteket. Ne támadjatok ! Majd e szent jelvény le-
győzi őket.

A főnök várt.

Mendoza pedig előre jött s mint aki gyanakszik
valamire, jól megnézte az atyát. Egy-két pillanat múlva
már a földön volt és letérdelt.

— Atyám ! Így kellett találkoznunk. Oh mire ju-
tottam, mire jutottam ! Hát valóban te vagy az ? Oh,
alig ismerlek meg ! Én vagyok, Medoza Joa, akit
Parában tanítottál a kollégiumban.

És ott sírt a rettentő vezér az atya lábainál. A
különös találkozás szívéig hatott s felébresztette a régi
kedves emlékeket. Semmisem volt előtte édesebb, mint
átölelni az atya lábait és sírni nagyon, keservesen.

— Menjetek vissza békével! Ez a jel, amely Akta-uptala Fiát ábrázolja, legyőzte az ellenséget. Ők mostantól fogva barátaitok s megvédenek titeket mindenki ellenében.

— A „Fekete Jaguár“ ellen is? — kérdezte a főnök.

— Mindenki ellen, mert az ő tüzes csövük mindent elsöpör a föld színéről. És ti már rég meghaltatok volna, ha az Isten szent Fia meg nem lágyítja szívüket.

— Süsd el a puskádat! — szólt az atya egyik portugálnak.

A szörnyű puskatűz, miről csak beszélni hallottak, de valójában még soha nem látták, nagy hatást tett az indiánokra.

— Jól van fehér pap — szólt a főnök —, hogy a szent Fiúnak jelével legyőzted ezeket, mert rettentő fegyverük van. Már a hangjától szinte meghal az ember.

És még jobban csodálkoztak, mikor az egyik fehér egy felettük repülő nagy sast lőtt le fegyverével.

Most már látta a főnök, hogy csak Malagrida atya Istene mentette meg őket. Azt is látta, milyen hatalmas emberek szövetségét nyeri meg most a rettentő szomszéd, a „Fekete Jaguár“ ellen, ha megtámadja a községet.

— Maradjatok itt, mi szeretünk titeket! — adta tudtul meglegedését a fehéreknek.

— Telepedjete le, vagy inkább előbb segítsetek a tüzet oltani és a sebesülteket bekötözni.

Szerencsére senkit sem öltek meg. A tüzet a faluban hamarosan eloltották s a fehérek szépen megtelepedtek.

Malagrida atya pedig ott előttük letérdelt s szíve egész melegéből könnyöngött Istenhez, hogy e szerencsétlen fehéreket térítse a jóság és becsület útjára, hogy ne a gonoszságnak, hanem a jónak szolgálatába álljanak.

És ekkor elméjében nagy tervek fogamzottak meg.

A megtérés.

A főnököt, Pétert és Malagrida atyát a nagy csürben találjuk élénk beszélgetésben.

— Látod — szól Malagrida, — milyen ereje van Aktauptala Fiának! A gonosz rablók az ő képének látására rögtön megbánták gonoszságukat.

— Nagy ereje van, látom. Szinte alig akarom még most is hinni . . . Igazán csodálatos volt fehér atya.

— És most már nem lennék itt, hanem a dörgő csövek mindnyájunkat leterítették volna s a rablók uralkodtak volna az egész vidéken. Elvitték volna fegyvereidet, ruháidat, állataidat és a sok sört mind ők itták volna meg, amit Xikula feláldozásának ünnepségére készítettél.

— Nem fogom Xikulát feláldozni — felelt Nagy Tapír, — mert te azt mondtad hogy azt nem szereti az, akit te annyira szeretsz. Xikulát elbocsátom, ha nagy átokkal és vérrel igéri, hogy nem tervez ellenünk semmit. Holnap elmondja a nagy átkot és karjából a vért edénybe eresztve megízleli . . . Akkor, ha mégis támadna, Aktauptala villámmal sujtja.

— Jó vagy — szól most Péter — Nagy Tapír, mert elfogadod a nagy Tanítónak tanítását, ahogy annyiszor beszéltem már neked erről. Aki őt szereti, azt meg is áldja.

— Hát ekkor miért nem szólt nekem addig senki róla?

— Azért, Nagy Tapír, mert miként a gyermek is lassanként lesz férfiúvá, nektek is meg kellett várni, míg Aktauptala rávezet az igazságra.

— „Nagy Tapír!“ „Erős Tapír!“ — szólt most ünnepélyes hangon Malagrida atya — elérkezett a te időd! Most higgy a nagy, igaz Istenben és az ő csodálatos szent Fiában, kinek jóságáról annyit hallottál és aki most a rablókat is megtérítette.

— Minden szívnek szeretni kell Öt! — mondotta csendesen a főnök! Ő hatalmas és jó. De mit fog csinálni velünk a régi erős isten, a Kumarguta, a harcok istene és Petuala, az ég és a mennydörgés atyja? És a szellemek nem jönnek-e elő a nagy faoduból és a barlangokból, hogy pestist hozzanak és kígyomlálják a kukoricát és elszárítsák a pálmáinkat. És akkor miből csinálunk kását meg sört?

— Ne félj semmit. Ha a nap feljön, elhomályosodnak a csillagok. Itt leszek veled és életemmel kezdekem, hogy sokkal jobb lesz minden termés; lesz sok pálmatermés és tekuafa ki nem szárad ligeteitekben. Lesz mindig elég kukorica, sör és kása. Az én és te imádságodra mindenfelől áldás jön a falura.

— Hát akkor várjunk csak — szólt ravaszul Nagy Tapír, — te most imádkozz és ha jó termés lesz és sok kukorica lesz és a tekuafa szép sudárnak marad meg, akkor látom, hogy Istened erősebb mint Kumarguta, aki nagy kőbaltával hasítja a hegyek tetejét, hogy füstölögjenek.

— Nem, „Nagy Tapír!“ Szívedet várja az Úr és akarja, hogy úgy cselekedjél vele, mint egy rossz tangula, aki kereskedik veletek és sok jaguárbört visz

el. Ne várj az Úristen haragjára, miután már jóságát megmutatta veled!

Nagy Tapír mélyen elgondolkodott, lelkében erős harc dúlt:

— Menjetek és imádkozzatok érettem — mondotta, — úgy érzem, hogy itt — keblére mutatott — harcolnak a régi istenek az újjal. Imádkozzatok fehér atya és Péter.

Ezzel a fehér atya és Péter elmentek a portugálokhoz. Azok már serényen dolgoztak, szép bambusz-kunyhókat építettek, hogy állandóan letelepedhessenek. Lelkük egészen megváltozott. Malagrida atya szavai, melyeket nem kímélt tőlük a nagy eset óta, úgy hatottak rájuk, mint a száraz földre a termékenyítő eső. Elég volt a nép e söpredékének az a nagy szeretet és krisztusi erő, mely kiárad testvérükből, a fehér atyából. A szép és szeretettel teljes szavak, melyeket már oly rég nélkülöztek, a biztatások, hogy új, békés otthont alapíthatnak a távoli őserdők magányában, egész új emberré tették őket. Úgy látszik, hogy nem voltak általában izig-vérig romlottak, hanem inkább az élet hajótöröttei és üldözöttei, kikhez senkinek sem volt szava. Most a szeretet csodát művelt velük és boldogoknak érezték magukat.

— Fiacskáim — buzdította őket az atya, — maradjatok meg Kiszтус szeretetében és boldogok lesztek . . . Oh mily lelki békét nyertek és mily sokat tehettek majd az Ő ügyéért. Ti lesztek az eszközök arra, hogy ez a vidék a Xingu folyó és a Caica tó körül mind higgyenek Krisztusban. Most hát iparkodjatok, hogy egy szép kápolnát emeljete az Údvözítőnek és itt be fogjuk mutatni a legszentebb áldozatot.

A portugálok hozzáfogtak a munkához. Egy szép dombot kiszemeltek a kápolna részére. Fáért mentek néhányan az erdőbe s hatalmas szálfákat hurcoltak onnan. Szekercéik, melyek eddig harcokon dúltak, most munkában foglalatoskodtak.

Azután sok bambusznádat vágtak az oldalfalakhoz, sok farostot gyűjtöttek a kötözéshez. Serény munkával a kápolna mindig jobban és jobban közeledett a befejezéshez.

Alvaro, aki értett a festéshez, azon mesterkedett, hogyan szerezhethé meg a szükséges festékeket, hogy Krisztus képét megfesthesse. Alvaro tudniillik festő akart lenni s már szorgalmasan tanulta is művészetét, mikor az arany vágya Braziliába csábította s itt fokról-fokra rossz útra tért.

Most nagy vágya volt, hogy Krisztus képét megfesthesse. Sárga föld, vörös föld, fehéres, meszes agyag található volt. Ez sem megvetendő. Fekete színt adott a korom. Mindezek tojásfehérjével keverve elég használható festéket adtak. Sikerült végre az indiánoktól megtudni egy növény titkát is, mely szép kék színt adott.

A kép, mely a kápolna fő díszé lesz majd napról-napra tökéletesebb lett. Gyarló anyagból készült az alapja, csak fűrészszel és baltával elkészített fából, melyet még bizonyos horzsolókőhöz való anyaggal simított a „művész”. Mindazonáltal el kell ismernünk, hogy Alvaro, aki most lelkének egész erejével akart egy szép krisztusképet festeni, derekasan pótolta lelkesedésével és szakértelmével az anyagból való fogyatékoságot.

Mikor Malagrida atya megnézte a készülő képet, igen meg volt vele elégedve. A néhány színt igen

ügyesen keverte a festő s elég szép árnyalatokat tudott belőlük keverni. Krisztus arcán komolyság és szeretet tükröződött. Kezét áldólag emelte fel.

A kápolna külső falai már állottak. A fehérek igen nagy szorgalommal dolgoztak s most már csak a tető s a belső berendezések hiányoztak. Jó, hogy a fehéreknél a legszükségesebb eszközök feltalálhatók voltak, hiszen nekik is szükségük volt kalapácsra, fűrészre és baltákra. Most ezek igen jó szolgálatot tettek.

Malagrida atya, mikor a kápolna már befejezéshez közeledett, sokat járt kelt erre Nagy Tapírral és sokat magyarázott neki. Az esküvő után szabadon bocsátott Xikulával meg Péter foglalkozott. Xikula elhatározta, hogy a nagy meleg csillapodtával hazamegy és aztán örök barátságot köt Nagy Tapír törzsével. Péter igyekezett vele megértetni a történeteket, megmagyarázta, mily nagy az a Jézus, aki ennyire uralkodik az emberek szívében.

— Látod Xikula, ha Jézus nem tudná az emberek szívéét kormányozni az égből a jóra, akkor már nem élnél. A fehér rablók is megjavultak, mikor az ő képét látták.

Mindezek felett csendesen elmélkedett Xikula s az események — ahogy arcáról le lehetett olvasni — nem voltak reá hatás nélkül.

Péter Xikulának megmutatta az épülő kápolnát, épen akkor, midőn Nagy Tapír is ott állott Malagridával.

— Xikula — szólt Nagy Tapír az egykor rab, most szabad főnöktársának, — látod te is, hogy a feketeruhásnak derekas istene van. Petuala istenünk harminc holdváltozásig sem tudná megtenni azt ilyen rabló néppel, ahogy ez a Jézus megváltoztatta őket. Az ő szívük olyan volt, mint a jaguáré, dörgő csövüket

ez a szív irányította — és most templomot és oltárt csinálnak. Nem hiszed, hogy jobb volna nekünk is ilyen jó Isten? Sok állatot megtakaríthatnánk az áldozatokban, amit Kumarguta és Petuala kívánt?

Xikula hallgatott, mire a főnök folytatta:

— Tudom, hogy arra gondolsz, hogy akkor újra eljön a mirigy és a pestis és sok vaddisznó jön és kitérjék a kukoricát. Én is félek ettől, de a feketeruhás azt mondja, hogy nem kell félni, mert e két bálványban semmiféle Isten nem lakik.

— Nem — szólt most határozottan Malagrida, erősen és keményen, mint egy hadvezér, — fának belsejében férgek laknak és én megmutatom, hogy egy-két csapásomra nem villámmal felel a két Isten, hanem nyomorultan összeomlik. Én magamra veszem Petuala menyköveit és Kumarguta tüzes üszkeit; nem lesz semmi egyikből sem.

— Jól van — szólt a főnök, — magam is kíváncsi vagyok. Hiszen, ha elég hatalmuk van, akkor megteszik a magukét. Ha én magam nem hagynám a sátramat felforgatni, hogyan gondolhatnók, hogy Petuala hagyja a maga lakását, a bálványszobrot?

— Meg is mutatom — szólt Malagrida, visszaemlékezve Szt. Bonifác történetére, aki kivágta a németek szent fáját, — jertek és egy mukkanás nélkül omlik le a két bálvány.

A két főnök, kikben eléggé megingott már az isteneikben való hit s szinte hatalma alatt állottak az elszánt atyának, szorongó szívvel követték őt.

— Nem bánom, akár mi lesz! mondta Nagy Tapír. — Legyen már egyszer eldöntve ez a kérdés, ki az igazi Isten.

A két bálvány ormótlanul kifaragott tekuafa szobor volt, körülvéve virágokkal és ételekkel. Papjaik épen kint voltak.

Most az atya megragadta a fejszét s szaporán vágta a fát. Kemény fa volt az bizonyos. Oda jött egy portugál másik baltával, az meg a másik oszlopnak esett.

A két főnök dermedten nézett maga elé. Úgy álltak, mint akik minden pillanatban várják a halált valami formában. Gyermekségük óta tisztelt, retteget tárgyukat látták bántalmaztatni, melyekről azt tartották, hogyha valaki csak megérinti is, meghal. És igaz is, hogy sokan meghaltak, akik csak véletlenül hozzá értek is — a varázslók mérgétől.

Egyszerre csak nagy reccsenés! kidőlt Petuala, másik reccsenés és kidőlt Kumarguta.

Malagrida és a portugál megtörölték homlokukat, s a két megdöbbsent indiánra néztek. Azok még mindig bizonytalanul várták; hátha most csap le Kumarguta nyila, mely keresztül vágja a sziklát is.

— Ne féljeteK — szólt Malagrida, — most már meggyőződheteteK, hogy álnok csalásnak áldozatai voltatok. Kegyetlen urakat szolgáltatok, akik vérrel és hússal éltek. De az igaz nagy Isten és az ő szent Fia életet, szeretetet és békét hoz nektek.

Boldogság vár a mitubákra és Xikula népére is. Köztetek fog lakni Jézus titokzatos módon és áldása minden fűszálon ott fog ragyogni. HígyjeteK benne barátaim és térjeteK Ő hozzá.

A két főnök megilletődve hallgatott s szóttanul követeK Malagridát, aki hagyta őket gondolataikban: hadd érjen az Űristen magja szívükben.

Így jutottak el a kápolnához, mikor nagy és iszonyú kiabálás hallatszott az erdő széle felől, onnan, hol a bálványok állottak. A nép észrevette a bálványok pusztulását s most rettenetes haragra lobbant.

A kiabálás mindinkább közeledett. Nagy Tapír pedig, ahonnan a hangok jöttek, odament s mikor Malagrida vele akart menni, visszaparancsolta.

Malagrida nem ellenkezett, hanem csendesen bement a majdnem kész kápolnába s buzgó imádságba merült.

Mendoza pedig ezalatt a puskákat megtöltette embereivel, hogy minden eshetőségre készen álljon.

A zaj nőttön-nőtt és borzalmas üvöltések, kiáltások hangzottak. Egy pillanatra a főnök megrettent, de a páter bátorította:

— Ne félj! Ismét látni fogod a nagy Megváltót. Aktauptala fia meg fog segíteni.

— Azok most minket megölnék és ránkgyújtják a házakat.

Majd egyet gondolt és folytatta:

— Itt vannak a fehérek, azoknak dörgő csöveik vannak és megvédenek.

— Megvéd az igaz Isten ! Nem kellene a fegyverek, bár egy pillanatban én is gondoltam rájuk. De nem kellene! Most ez a jel, a kereszt ismét megvéd. És megvéd a hit, melyet el akarsz fogadni. Jer és menjünk.

A főnök bátran kiegyenesedett, ládászját és kőbaltáját hátrahagyta s útrakészült.

Közben még rettenetesebben hangzott az üvöltés.

Megindultak a zaj felé. Akkor már az egész falu ott tolongott és kiabált a ledölt bálványok előtt. Pogány papok beszéltek ízzó tüzzel és magyaráztak.

Bonduala, kinek mellékneve a „Nagy Villám“ volt, a fővarázló, magyarázott a nép előtt:

— Az istenek szobrai nem haragudtak, mikor a gonosz kezek ledöntötték őket. Nem tudjuk miért, de hogy a bosszú el nem marad, az bizonyos. Nem terem kukorica, kiszárad a patak és kidőlnek a pálmafák. Tízszor száz pálma dől le és szárad el az istenek szent oszlopa miatt és sírni fognak a mitubák. Az istenek, különösen Petuala, dörgő villámként fognak száguldozni haragjukban, mert házukat elrontották a gonoszok. Eddig békében laktak a fákon és jóllakni akartak, de most nincs házuk és bosszút keresve száguldoznak végig a mitubák kunyhói közt. Jaj nekünk!

— Halál az idegenekre! Haljon meg a feketeruhás! Ekkor ért oda a főnök.

Malagrida atya buzgón imádkozott és készítette lelkét a vértanúságra, melynek dicsőségeért olyannyira szomjúzott. Most íme elnyerheti a koronát. A tömeg dühödten rohan feléje.

Nagy Tapír hatalmas alakja büszkén kiegyenesedett és eltakarta az atyát. Dörgő szava is elhangzott, mint a jaguár üvöltése:

— Megálljatok és halljátok a főnök szavait! Elhallgass „Nagy Villám“, mert a fejedet veszem rögtön.

— Nincs is fegyvered, főnök! — röhögött a varázló. — Mert Kumarguta elvette eszed, lándzsa és balta nélkül jössz néped közé!

— Nem is kell fegyver, emberek, mert kezemben az Isten fegyvere van és az rögtön elpusztít benneteket, ha nem hallgattok! Új és nagyobb Isten támadt, emberek, és ha figyelték rögtön elmondok mindent. Egyszer volt egy jaguár és szövetséget kötött a nyúllal...

A nép, ahogy mesét hallhatott, rögtön figyelni kezdett. A főnök nagy mesemondó volt és most is érdekes dolgot vártak tőle. A varázsló láz.tva próbált kiabálni, de befogták a száját.

— Hadd mondja el a mesét, aztán még mindig megölhetjük! — felelték neki.

— A jaguár — folytatta Nagy Tapír — beteg volt és a tudós ember füveket rendelt neki, amelyek messze országban nőttek. A jaguár megkérte szövetségését, a nyulat, amely állat igen ért a füvekhez és nagyon gyorsan fut, hogy hozzon neki olyan füveket. A nyúl készségesen vállalkozott a feladatra s mindennap friss füvet hozott a beteg állatnak. A jaguárnak igen nagy ellensége volt a puma és elhatározta, hogy egyik napon elcsípi és megeszi a nyulat. De a nyúlnak csak a fülét haraphatta le s az kimenekülve, elszaladt a támadó elől és megmenekülve, elmondotta a jaguárnak, mi történt. A jaguár ekkor éppen gyógyulófélben volt és másnap, hogy elég erősnek érezte magát, elhatározta, hogy megbosszulja a támadót. Rögtön útra kelt és a pumát megleste. Meg is támadta és széttépte.

Emberek! ha a jaguár nem hagyta megbosszulatlanul a nyúl fülét, akkor talán Kumarguta és Petuala is meg tudja bosszulni rajtunk azt, hogy kivágtuk az oszlopaikat. A jaguár amint látta, hogy barátja elvesztette füleit, rögtön útra kelt és megölte a pumát. Miért nem ölt meg bennünket a két isten? Mert nincsenek, barátaim! Ellenben a feketeruhás Istene már egyszer megvédett bennünket a fehérektől. Láthattátok.

— Azért, mert még vár Petuala, azért nem büntetett meg — szólt közbe a varázsló.

— Bolond beszéd, ha az én házamat lerombolják és felgyújtják, bezzeg nem várok a bosszúval. Gondol-

játok, ti barátaim, hogy ha Petuala olyan volna valóban, hagyta volna a házát?

A nép komolyan elgondolkozott.

— Aztán — folytatta a főnök — ez az új Isten nem várt akkor, mikor a fehérek támadtak, hanem rögtön leborultak a hatalma előtt a dörgő csövek birtokosai. Nagy hatalma van annak! És ha várt volna, most senkisé is volna már a faluban és a gyermekeink meghalva feküdnének az utcákon. Ki védte a mitubákat? Az új Isten! Csinált-e valamit Petuala a fehérek ellen? Azért én elhatároztam, hogy az új Istent fogom imádni, mert ez az igazán hatalmas és jó Isten. Ha akarjátok látni képét, láthatjátok az új házban, melyet a fehérek építettek. Jertek oda és nézzétek meg.

A nép, aki igen szerette mindig Nagy Tapírt és igen okosnak tartotta, most megcsendesült és kíváncsian mozgolódott, hogy a fehérek házát és az új Isten képét megnézzék.

— Emberek, mitubák! — szólt még a főnök. — Nem tudjátok-e, hogy az öregek mindig mondták, hogy kelet felől jön egy fehér és az hirdeti a leg-hatalmasabb Istent? Most eljött. Ne hallgassatok Nagy Villámra, hanem jöjjetek velem.

Ezalatt pedig a varázsló, látva, hogy a nép dühe lecsillapodott s egy csepp kedve sincs a főnök ellen fordulni, hangos káromkodások közt eltűnt az őserdőben. Vajjon micsoda bosszút tervez, micsoda megtorlás gondolatát vitte magával?

A tömeg a fehérek telepe felé jött és csakhamar elérkezett a kápolnához. A kápolna ajtaja nyitva volt és Krisztus szelíd képe ott ragyogott feléjük. Ilyet még sohasem láttak.

— Nagyon szép az új Isten! Szébb, mint Petuala! hangzott itt is, ott is.

Malagrida atya pedig felhasználva az alkalmat, elébük állt és hirdette Krisztus tanításait. Megmagyarázta nekik, milyen jó, kedves Istent kapnak a régi helyett. Nem kell félni az új Isten miatt, mert minden bőségesen fog teremni s a kukorica sokkal szebb lesz, mint azelőtt és a pálmák is jól fognak gyümölcsözni. Most majd gyakran fogja őket tanítani és ha azt látják, hogy ez a tanítás nem szép és nem jó, akkor nem bánja, állítanak újra szobrokat Petualának és Kumargutának. És akkor nem bánja, ha őt is megölik.

Ekkor Xikula is odajött és megkérte a főnököt, hogy ő is szólhasson. Szólt is ezenképpen:

— Látjátok, hogy én is itt vagyok, mert az új Isten megszabadított. Ez a legjobb Isten, én mondom nektek. Péter igen okos ember és a mi vérünkéből való, az is hisz benne. Én nagyon szeretem ezt az új Istent, mióta megismertem. Bizonyos vagyok benne, hogy az én törzsem is szeretni fogja, és én hazamegyek és kidöntöm a bálványok oszlopait. Emberek, nézzétek, milyen jó Isten ez a Jézus! Én nagyon szeretem őt, mert jó és meghalt az emberekért. Azt hiszitek, hogy ez a jó fehér ember eljött volna ide szenvedni és küszködni, ha nem lenne igaza? Otthon igen jó dolga volt és királyi palotában lakhatott volna és mégis eljött ide. Csak nem hiszitek, hogy valami bolondságért szenved az ember. Miért nem ment el Nagy Villám a fehérekhez?

A nép csendben volt és gondolkodott. Az atya látta, hogy a talajt már elkészítették számára. Ma még nem is akart már többet, hanem elratározta, hogy majd holnap szól hozzájuk és megtanítja őket arra, amit

tudniok kell az Istenről és utána több napon át beszél majd nekik a többi tudnivalókról.

Lelke előtt édes valóságként tűnt már fel a pillanat, mikor a főnök és népe keresztvíz alá hajtja fejét.

A nagy ünnep.

Malagrida atya most azzal volt elfoglalva, hogy a népet alaposan kioktassa a keresztény hit igazságairól.

A kápolna előtt gyűlt össze a mitubák törzse s a földön ülve kicsinyek és nagyok figyelemmel hallgatták az atya szavát. Itt-ott még szüksége volt Péter segítségére is, mert nyelvüket még nem elég jól beszélte, bár az utóbbi időben vasszorgalommal igyekezett a szükséges szavakat elsajátítani. Mindazonáltal a legszükségesebb tudnivalókat jól megmagyarázta nekik, amit abból is észrevehetett, hogy a nép helyeslőleg bólintott közbe s néha örömmel kiáltott fel egy-egy szép tanítás után. Valóban szerették az Úr Jézust, aki oly jó volt és mindenkit egyenlően szeret. Most már megismerték, hogy ők épenolyan egyenlőjogú emberek, mint a félelmetes tűzcsövekkel rendelkező portugallok, akik nagy hajókon járnak a tengert és szép városokban laknak.

Néhány napon át tartott ez a tanítás s miután Malagrida atya meggyőződött, hogy a szükséges tudnivalókat mindnyájan tudják, elhatározta, hogy készülteket tesz a keresztség feladására. Egyúttal meghagyta Péternek, hogy a nép közé elvegyülve folyton beszéljen a szükséges tudnivalókról és a keresztség nagy méltóságáról.

Péter ennek a feladatnak teljes erejéből eleget is tett, amiben a főnökök is segítettek neki. Úgy Xikula,

mint „Nagy Tapír“ természettől igen eszes emberek voltak s a tanítást jól megjegyezvén, nagy buzgósággal beszéltek a népeknek.

Mindnyájan megnyugodtak végre abban, hogy ezek az események szükségképen jöttek létre, a tökéletesebb dolog előtt meg kellett hátrálni a tökéletlenebbnek s most az Isten, az igazi nagy Úr, felkereste őket a szebb életre és boldogulásra.

Malagrida atya ezután tanácskozásra hívta össze a főbb embereket. Ott volt a portugallok vezére, Xikula, a „Nagy Tapír“, az „Erős Csörgőkígyó“ és néhány tekintélyes öreg, sőt egy bölcs hírében álló asszonyt is meghívott, ami igen nagy elismerésre talált a nők közt, akik eddig minden fontosabb ügyből ki voltak zárva.

A tanácskozás a körül forgott, hogy milyen ünnepséget csináljanak a keresztség kiszolgáltatása alkalmából.

Malagrida atya, mint okos ember, nem akarta, hogy a nép előtt a krisztusi hit rideg és szigorú színben tűnjék fel, legyen vidám, örökké emlékezetes, de mégis szent nap a keresztség napja.

Előterjesztette, hogy a kápolna előtt szép zöld sátort készítsenek s ebben foglaljanak helyet a nép vénei s a főnökök. Az asszonyok gyűjtsenek virágokat és hintsék fel az egész teret. Vágjanak fácskákat s tüzdeljék a földbe négyszögletes tér formájában és zöld lombfüzérrel kössék őket össze. A fácskák tetején fehér virágok pompázzanak s a derekuk közepén piros virágokból viseljenek övet. Mikor ennek híre terjedt a faluban, mert Péter rögtön elszaladt a faluba, a nép örömkialtásba tört ki s rögtön az erdőbe szaladt. A fehérek parancsnoka azt az ajánlatot tette, hogy puskával vonulnak fel csapatosan s a szertartás meg-

kezdésekor sortüzet adnak. Malagrida atya nagyon helyeselte. Csak azt fájlalta, hogy sem ostya, sem bor nem volt s így szentmisét nem mutathatott be.

Xikula ajánlatot tett, hogy az ünnepségre elhozza saját népét is, hogy lássa a gyönyörű szertartást, de ezt Malagrida atya óvatosságból elutasította. Oda majd külön megy el és előbb alapos tanításban részesíti őket.

„Nagy Tapír“ előadta, hogy a népnek a keresztelés után vendégséget kellene adni s erre felajánlott több agyagfazékre való sört és sok húst. Azonkívül táncot is járjanak, mert ünnepnél ez már így szokás.

Malagrida atya azt is elfogadta, csak kikötötte, hogy vigyázni kell, nehogy részegeskedéssé fajuljon az ünnep.

A keresztelés szertartását tehát másnap, Szentháromság vasárnapja volt, ki fogja szolgáltatni. Egész éjjel buzgón imádkozott. Leírhatatlan volt szívének öröme; életének legnagyobb boldogságát most érte meg. Volt már boldog az életben; emlékezett rá, mily öröme volt akkor, midőn mint ifjú embernek művét tomboló lelkesedéssel mutatták be a király előtt a madridi színpadon, mikor is az első író gyanánt ünnepelték fél Európában. Egyre-másra érte akkor a királyok keze. Boldog volt, nem tagadhatta.

De most százszor boldogabbnak érezte magát, mert egy egész népet mentett meg a boldogabb életnek és Krisztusnak. Vérengzéseket akadályozott meg, rabló hordát térített meg s reménye van, hogy még mások is megtérnek ezek után. Amerika megtérítése rózsás színben tűnt fel szemei előtt. Nem tudott az éjjel aludni az örömtől és a hálaadástól és mégis erősnek, frissnek érezte magát, mert az öröm a legnagyobb erőt adja a testnek és léleknek.

Felvirradt tehát a nagy nap s hajnalban már lázas gyorsasággal készülődtek a férfiak az ünnepre. Már este elkészítették az ünnepi lakomához tartozó dolgokat, levágták az állatokat, leszűrték a sört, sütötték a lepényeket jóféle kukoricaliszból s tudományuk szerint erdei mézzel apró sütemények ezreit készítették. A tér a templom előtt virág- és lombdíszben pompázott. Egyszerre csak jeladásképen eldőrdült a portugálok sortüze, mire a nép összegyűlt a térre.

Malagrida atya ünneplő és vidám sereget látott maga előtt. Szép beszédet mondott nekik, melyben felszólította őket, hogy bánják meg eddig való tetteiket és minden bűneiket; majd a szokásos kérdéseket adta fel nekik, melyekre a keresztség előtt válaszol a jelölt. És miután szépen megfeleltek mindenre s mindnyájan kijelentették, hogy akarnak megkeresztelkedni, hozzálátott a szentség feladásához.

Már előbb is megmagyarázta nekik, hogy új nevet kapnak s ezeket mindenki jól jegyezze meg. Először „Nagy Tapír” jött a keresztség alá és József nevet kapott. Xikula Péter nevet kapott, „Nagy Csörgőkígyó” János lett.

Egész délelőtt tartott a keresztelés s utána az atya megáldotta őket és a kápolnában szép imát mondott, mire a fehérek ismét sortüzet adtak. Az indiánok szinte ugráltak örömben. Nagyon tetszett nekik az egész szertartás. Azután lakomához ültek. A sült hús illata terjengett a levegőben, dobok peregtek, a sípok sivitottak s megkezdődött a dínom-dánom. A főnök és Malagrida atya jelenléte elég volt ahhoz, hogy dorbézolássá ne fajuljon a mulatság, amire pedig annyira hajlandó a vad természet gyermeke. Estefelé aztán szép fegyvertáncot jártak s ezzel az egész ünnepi nap

véget ért. Az öregek mesélték aznap este, hogy még soha ilyen népünnep nem volt itt; látszik, hogy az Isten látogatta meg a mitubákat. Mindenki szent örömmel tért nyugovóra.

Péter eltűnése.

Határtalan volt a megkereszteltek öröme és kifogyhatatlanok voltak a buzgóságból. Mindennap ott tolongtak a kis kápolna előtt s egyszeriben kitért a jó lelkiatya előtt, hogy a kis kápolna helyett háromszor nagyobb templomocskát kell építenie, tekintettel a beálló esős időszakra. Ez a terve óriási lelkesedést keltett az egész törzsnél s elhatározták, hogy igen szép istenházát építenek, mégpedig fából, nem bambusz-nádból.

Hanem előbb még egy fontos esemény kötötte le a hívők figyelmét: Xikula távozása alátvalóihoz, a mandarukákhoz. Azt hisszük mi európaiak, hogy ilyen alkalomkor az ember fogja a cókmókját és egyszerűen megköszönve a szíves vendéglátást (mely Xikulára nézve gyászosan végződhetett volna), tovább áll. Indiánjaink azonban ilyen jelentős eseményt mindig nagy lakomával szoktak megünnepelni, különös tekintettel arra, hogy Xikula egyúttal kibékülési ünnepélyt is akart tartani a mitubákkal.

Azért a megbeszélés szerint előbb haza akart küldeni néhány embert törzséhez, hogy néhány főember jöjjön el a mitubákhoz. Az a tíz ember, aki Xikulával fogságba esett, igen alkalmasnak látszott a híradásra, de Malagrida atya kívánságára mind nem küldték el őket. Ezek ugyanis még a keresztény tanban oktatást nem nyertek, mivel természetesnek tartotta

az atya, hogy először főnöküket térítse meg. Eddig lehetetlen volt velük foglalkozni, de mos Xikula példája és buzdító szavai megtették hatásukat s közel volt az a pillanat, mikor előttük is feltárulhat a mennyország ajtaja.

Pétert és két tekintélyes mitubát és két mandarukát küldötték el Xikula nevében. A főnök szíjakat vett elő és abból bogozta össze csomókkal írt levelét, melyben „megírta”, hogy a mitubák jó emberek és egy jó fehér atya van itt, aki mindenkit meggyógyít és igen szépen beszél. Ő ünnepséget ad a mitubák tiszteletére, ezért hozzanak szolgálai és családtagjai sok sertést és kukorica-sört.

A levél megíratván, az öt ember elindult a mandarukák vidéke felé. Nem volt valami nagy út: egy napi járásra feküdt keletre, az Amazon folyamtól délre.

Ezalatt pedig már a mitubák is főzték a kukorica-sört és a vadászok is elindultak az erdőkbe, hogy az ünnepség minnél dúsabb legyen.

Másnap délután a mitubák faluját nagy zaj, malac-sivítás verte fel: megérkeztek a mandarukák. Sokkal többen jöttek, mint ahogy gondolták, legalább a törzs férfianak fele itt volt. Szeretett főnökükről hírt hallván, alig tudták magukat türtöztetni, hogy neki iramodjanak a nagy útnak. Aztán összeszedve a szükséges dolgokat, nagy vígan útnak indultak. Csupa énekszó volt a bevonulásuk. A mitubák igen örültek a vendégeknek, különösen mikor a nagy csorda négylábút meglátták. Mert hiába, csak azért indiánok maradtak, akiknek az eszem-iszom legkedvesebb foglalkozásuk volt. Egyszerre nem lehet tökéletes egy vad erkölcsök közt nevelődött nép, azt jól tudta Malagrida s ezt a hajlamukat el kellett tűrni.

Rögtön hozzáláltak a készülődéshez s késő éjjelig visítottak a sertések, ahogy a mitubák készítették a húst a közeli napok lakomájára.

Malagrida atyát csak egy szomorúság gyötörte. Már van kápolna, van hívő sereg, de nincs szentmise; nem oszthatja ki az Úr testét; maga is nélkülözi a vigaszt és erősítést, mit az angyali kenyér nyújt a léleknek.

Mikor így szomoruan ül gunyhója előtt, ránéz becsületes, együgyű szemével Péter és így szól:

— A jó atyának szíve nehéz és arca sötét. Mi baja van az én jó atyámnak?

— Kedves Péter! tudod, hogy a Fekete jaguár elrabolta a kelyhet, az ostyát és a bort. A miseruha is ott maradt nála. Ezért bántja a szomorúság szívemet.

Péter megértve az atya szomorúságát, nem is szólt többet, hanem elment a mitubák közé. Egész úton, míg a sokadalomhoz ért, aról gondolkodott, mitévő legyen, hogyan keríthetne ő bort meg helyhet és ostyát a szentmiséhez. De ez lehetetlennek látszott előtte. Mélyen elgondolkodva egészen a erdőkig hatolt és ott egy fatörzsre ült le.

Malagrida atya pedig elment a nép közé és barátságosan elbeszélgetett velük. A mandarukáknak megmagyarázta Xikula, hogy kicsoda ez a jó ember és mennyire szeret mindenkit. Azok csodálkozva néztek rá. Bizonyosan elmesélte nekik főnökük, hogyan ápolta őt betegségében s hogyan mentette meg a biztos haláltól őt is, meg tíz társát is.

Ezalatt pedig az előkészületek derekasán folytak s úgy számítottak, hogy estére megülik a búcsúlakomát. A fehérek szintén kaptak néhány sertést s azok is buzgón hozzáláltak a sütés-főzéshez.

Nagy tánccal kezdődött a lakoma, majd hatalmas evés és ivás közt elmondották a békebeszédet Nagy Tapír és Xikula, majd utána kézzől-kézre járt a béke pipája. A két főnök összeölelkezett, Xikula megkarmolta Nagy Tapír arcát, és ez viszont Xikuláét, ami az amazoni indiánok közt, a szeretetnek a legnagyobb kifejezése.

Malagrida atya azonban nyugtalan volt: Pétert, hűséges társát, sehol sem találta. Hova lehetett Péter?

Szólt a főnöknek, aki azt mondta, hogy várjanak reggelig, ha addig nem kerül elő, akkor átkutatják a vidéket. Ha az erdőbe ment, akkor kígyó vagy jaguár sebezhetette meg. De ezt a sötétben úgy sem láthatják. Reggelig semmit sem lehet tenni.

Az atya kellemetlenül vett részt az ünnepségen mert szíve rosszat sejtett. És annyira szerette Pétert! Társa volt a térítésben, mint szt. Pálnak Barnabás. Ezerféle lehetőséget gondolt ki, hova lehetett, micsoda baj érte, csak arra nem gondolt, ami valóban történt. Nem is gondolhatta.

Azért teljes bizonytalanságban feküdt le s még álmában is folyton Pétert hívta. Ezalatt pedig az emberek hatalmasan kurjongatva mulattak és táncoltak egészen hajnalig, amikor aztán a főnök kiadta a jelzőt a szétoszlásra. Xikula is aludni ment, hogy aztán másnap útra keljen övéivel.

Mikor Malagrida atya felkelt, csupa alvó embereket látott, a falu kihalt volt. Látta, hogy a kutatásból nem lesz semmi, ezért puskát fogva a vadállatok ellen védelmül, önmaga indult el, hogy Pétert az erdő tájékán felkeresse.

Malagrida atya sok lelki gyötrelmen ment keresztül Péter eltűnése óta. Nagyon érezte hűséges munka-

társának hiányát. Hozzájárult még az a kínzó gondolat, hogy ki tudja milyen szerencsétlenség érte? Vagy nem rabolta-e el a szomszédos „Fekete Jaguár” valamelyik csapata, miközben az őserdőben kószált.

Arra, amiért Péter valósággal megszökött, Malagrida atya nem gondolt, de alig is gondolhatott.

Már négy napja tartott az atya gyötrődése, mikor egyszerre csak megjelent előtte Péter. Éppen kunyhója előtt ült s gondolataiba mélyedt. Azon tűnődött, kit válasszon ki a megtért indiánok közül munkatársának, ha ugyan akad ilyen vállalkozó szellemű köztük.

— Péter! — szólt az atya, vagyis inkább felkiáltott, — Péter, megjöttél? Hol voltál? Mi történt veled? Ugyancsak nagy bánatot okoztál.

Péter, ahogy megkapta Malagrida atya csókját, nem sokat beszélt, csak annyit mondott:

— Megjöttem a „Fekete Jaguártól!”

Ahogy ezt hallotta az atya, elszörnyűködött. Lelki szemei előtt elvonultak egy pillanat alatt mindazon gyötrelmek, melyeket a jó Péter átszenvedett közöttük.

— Mikor fogtak el? Mondd el, hogyan történt! Megmodtam, hogy ne csatangolj el messzire!

— Nem fogtak el, nézd ezért mentem el!

Péter egy csomagra mutatott, mely pálmalevelekkel volt betakarva és erdei indákkal volt összekötözve.

— Ezért?

— Igen, ezért! Elhoztam a „Fekete Jaguártól” a bort, kenyeret és a kelyhet. Egy miseruha is van közöttük, de nagyon rongyos; azt hiszem, nem lehet használni.

Mielőtt a továbbiakról kérdezősködött volna Malagrida atya, könnyes szemekkel nézte egy darabig a derék fiút s aztán szó nélkül átölelte.

— Jézusért tettem — mondotta Péter, — hogy lehessen szentmisét mondani. Milyen szép lesz, ha a mitubák és a többiek szentmisét hallgathatnak!

Malagrida atya szíve tiszta boldogságban úszott. Előtte felragyogott az édes pillanat, mikor felmutathatja az Úr testét és magához veheti azt; és az újonnan megtértek is élvezhetik az angyali kenyeret.

— Dehát, hogyan jutottál mindezekhez? Hogyan volt lehetséges, hogy a kegyetlen „Fekete Jaguár” figyelmét kijátszhattad s kunyhójába behatolhattál.

— Eleinte — válaszolt Péter — magam sem hittem volna, hogy olyan könnyen megy a dolog és csak kikémleni indultam a „Fekete Jaguár” földjére, hogy valamit talán megkaparinthatok. Azt tudom jól, hogy a holmit a sátorában tartja elrejtve, de valami más körölmény erősen biztatott, hogy vállalkozásom sikerrel jár.

Malagrida atya álmélkodva hallgatta Pétert s el sem tudta képzelni, mit eszelt ki az okos indián.

— Az jutott eszembe, hogy hiszen nekem nem is kell a „Fekete Jaguár” falujába mennem, hanem csak az öreg törzsfő sírjához.

— Hogyan? Miért? — vetette fel a kérdést az atya.

— Várj csak atyám, mindent meg fogsz érteni! Eszembe jutott, hogy nálunk és a Xingu-folyó vidékén is a sírokra hozzák ki a legdrágább és legszebb dolgokat, hogy az ősök szelleme gyönyörködjék benne. Emlékszem, hogy mikor a portugáloktól atyám egy esernyőt, meg néhány palackot zsákmányolt, az öregatyám sírjára rakta ki őket. Mikor kérdeztem, miért teszi, azt mondotta: „Az öregnek szelleme hadd gyönyörködjék bennük. Ilyet úgysem látott életében.” Hát

én is bíztam ebben a gondolatban és oda sompolyogtam az erdő szélére a sírhoz, mely egy nagy vasfa tövében állott. Volt rajta húsz-harminc emberi koponya és csodák-csodája, ott volt az is, amit tőlünk elrabolt: az arany kehely és a ruhák is. Nem őrizte senki, mert indián a sírhoz nem nyul, inkább meghal. Én azután siettem összeszedni a szent tárgyakat s miután mindent épségben megtaláltam, inaltam velük, ahogy csak tudtam. Ez az egésznek a története!

Malagrida atya most már elhatározta, hogy bemutatja a szentmisét. A bor és az ostya nem romlott meg; minden szükséges dolog kéznél volt. Néhány napig magyarázta az újonnan megtérteknek a szent titkot, az Úr testéről-véréről, a szentáldozásról is sokat beszélt s készüléket tett, hogy bemutassa a szentmisét. Miután tetemes számú ostya volt, sokan meg is áldozhattak a szentmise alatt.

Fényárban és virágdíszben úszot a kis templom, mikor odalépett az atya az oltár elé. Nagy boldogsággal nézték az indiánok a szentmise szertartásait s igen tetszett nekik a tiszta áldozat.

A nevezetes napot indián szokás szerint nagy lakoma követte, melyen tetemes mennyiségű indián sör fogyott el. Az indiánok késő éjtszakáig dicsérték az atyát, aki ilyen szép ünnepet rendezett számukra.

Mikor az egész község a sör kábító erejétől álomba merült. Malagrida atya azon tépelődött, hogy egyenesen visszamenjen-e a városba s papokat hozzon-e, vagy megkísérelje-e a szomszéd „Fekete Jaguár” megtérítését is. Ha ez sikerül, akkor élete főművét megalkotta s a tengertől az Amazonig virágzó keresztény országot alapíthat.

A fekete Jaguár bosszúja

A jó pásztor buzgósága folytán a megtértek napról-napra haladtak a hit tudományában és az istenes életben. Lassankint igazi keresztényekké kezdtek válni. Most áldották csak a jó Istent igazán, hogy annyi kegyetlen és durva babonától szabadította meg őket Malagrida atya. Már többé nem szomjazták az embervért, sőt inkább jót akartak tenni mindenkivel. De azért ne gondoljuk, hogy régi erős és harcias természetük valami anyámasszonyos félnétségévé változott. Hogy ez nem így volt, az kitűnik a következő beszélgetésből:

— Atyám, azt hiszem, hogy jó lesz, ha a népet alaposan felfegyverzem és a Fekete Jaguár ellen indulok! Kémeim különös dolgokat hoztak hírül.

Fiam — szólt szelíden Malagrida atya, — nem volna szép, ha alapos ok nélkül támadnók meg. Jól meg kell vizsgálni a dolgot. Hátha a kémek tévedtek.

Természetes, hogy Malagrida atya jobban visszaborzadt a vérontástól, mint a harcias főnök.

— Az ám, csakhogy Bulila és Zialu, a két leghívebb emberem, akiknek száz szemük van és mindent jól megfigyelnek, odakúsznak a tábori tűzhöz a fűben és kihallgatják az emberek beszédét. Ők nagyon is igazat mondanak és ha meg nem előzzük, a Fekete Jaguár fog bennünket megtámadni. Majd meglátod, hogy nekem lesz igazam!

— Hát mit is beszélt a két ember? — kérdezte Malagrida atya, hogy a félelem alaposágáról meggyőződjek.

— Mit-e? Nagyon érdekeset! Hát úgy volt, hogy két nappal ezelőtt a vacsora után nagy tűz körül gyúlt

egybe a Fekete Jaguár népe. Embereim a szomszédos erdőben leselkedtek s a bozótban csúsztak előre, hogy valamit hallhassanak. Egy darabig csendben beszéltek s ebből alig értettek valamit, majd a főnök szörnyen átkozódott hogy atyja sírjáról elvitték az áldozati tárgyakat s most már csak vérrel fog jóllakni annak szelleme. Ha pedig ez meg nem történik, éjjel eljön és a vadakat elhajtja más vidékre, elzavarja a halakat a folyókból a tengerbe s a kukoricákra üszköt bocsát. Mert a szellem éhes és akkor dúl-fúl! Ilyen értékes ajándékok után, melyek eltűntek, csak embervérrel fog megelégedni.

— És mit gondolsz, ki lopta el az ajándékokat?
— kérdezte most egy ember, kiből a bálványok főpapjára ismertek embereim, aki társaival együtt a Fekete Jaguárhoz szökött.

— Ha tudod majd mond meg! De azt senki sem tudhatja!

— Én jól tudom! A feketeruhás, aki a mi főnökünknek a szívét elfordította és szájában istentelen szavakat adott, hogy Aktauptalát idegen imádsággal gyalázza! Ha nem találod meg a feketeruhásnál, vágasd le a fejemet.

— Helyesen beszélsz mégis! Csak az a csodálatos, hogy az a feketeruhás életben van.

— Mert az nagy varázsló, de a gonosz szellemek varázslója! De ha a Fekete Jaguár a mi istenségeink képével harcba száll, akkor nem lesz semmi ereje.

— Tehát harcot akartok, idegen nép papjai?

— Azt, mert atyád szelleme vért kíván és a feketeruhás és a mi gonosz útra tért főnökünk vérét úgy fogja éhezni, mint a kutyák a vaddisznó húsát, mikor odavetsz nekik egy darabot a vadászat után. És tied

lesz az egész vidék a tengerig és a nagy folyóig. Légy az egész világ törzsfője, Fekete Jaguár!

— Akkor, ha kívánjátok, lecsapok rájuk, mint a puma a nyúlra és széttaposom őket, mint a vörös hangyák bolyát a vadász. Harmadik napon készen leszünk és a negyediken támadunk.

— Lám, ezeket mondotta — kedves Atyám — a Fekete Jaguár — s így nincs más hátra, minthogy — mivel csak egy nap választ el a támadástól — őt tiporjuk el, mint a hangyabolyt, avagy a hitvány nyulat. Mert ha én és embereim meglóbáljuk buzogányainkat és elröpítjük nyilainkat, akkor jobb észre tér. És nem hagyjuk kipusztítani magunkban azt a hitet, melyet te tanítottál. Jézus is azt akarja, hogy mi éljünk. Nem igaz, atyám?

— Úgy van! Hanem én azt tanácsolom, hogy ne támadj rá a „Fekete Jaguárra,” hanem csináljatok a falu körül egy kis erődítményt földből és a mögül várjátok be őt. Így sokkal kevesebb veszteségünk lesz. Majd a mi portugáljaink is ott lesznek s akkor a dörgő cső elől elfutnak a nyomorultak és a Fekete Jaguár belátja, hogy nem bír velünk.

— Atyám, nehezen, de a te kedvedért teszem meg, amit mondtál. Pedig alig bírok magammal. Akkor tehát kiadom a parancsot, hogy rőzséből és földből csinálnak védművet. Te meg atyám beszélj a portugálokkal!

Egyik jobb-, másik balfelé ment. Csakhamar meg-elevenedett az egész község, mert a főnök parancsára mind kirohantak a község szélére és készítették a gátat. Innen fogják halomralőni a vad támadókat a fegyverek dörgő csövei. De hihető, hogy az első néhány puskalövésre el fognak szaladni s így nagyobb vérontás nem lesz.

A gát igen szépen épült s csakhamar elég magasnak látszott, hogy embereink mögötte elrejtőzzenek. Mindenesetre szükséges volt a védelem, mert a Fekete Jaguár igen sok, nagyon vitéz és merész népnek parancsolt. Ómaga pedig a legnagyobb törzsfő volt az egész Amazon mellett.

Malagrida atya pedig a puskások parancsnokával folytatott megbeszélést, melynek főbb pontja az volt, hogy eleinte lőjjenek csak a levegőbe s lehetőleg ne ontsanak vért; valószínű, hogy a vadak ettől megrettennek.

Hogy hogyan lesz, azt nemsokára látni fogjuk, mert a Fekete Jaguár felöltötte tolldíszeit s fényesen csiszolt kőbaltáját kezében forgatta. Körülötte pedig harci dalokat üvöltött a díszesen befestett, sárga és verescsíkos indiánsereg. Olyanok voltak, mint az eleven ördög!

A Fekete Jaguár befejezván hadikészületeit, megindította seregét a gyűlölt szomszédok ellen, akik befogták a feketeruhást és ledöntötték a bálványokat.

A pogány papok és varázslók tüzet gyújtottak s vad táncban kérték isteneiket, hogy segítsék győzelemre a Fekete Jaguár seregét. Majd a tűzbe vetettek egy leölt sertést s feláldozták a kegyetlen Hautulpának, a hadak százkarú istenének.

— Oh Hautulpa! Lakjál jól ma ellenségeink vérével!

— Oh Hautulpa! Kegyetlen, vérszomjas isten, edd meg ma a gonoszok szívét és teljék meg gyomrod az áldozatok húsával!

Így imádkoztak a varázslók, majd forgó körtáncban nagyokat ordítva tovább kérelték őt, segítse diadalra a Fekete Jaguár népét.

Mikor a táncból kimerülve lerogytak, vizet öntöttek rájuk, mire talpra ugrottak s a sereg megindult.

Elöl mentek a menekült varázslók, akik jól ismerték az utat az őserdőn át. Úgy gondolták, hogy még ezen az éjjel odaérnek és hajnalban támadnak rá az ellenségre. Azt hitték, hogy az ellenséget meglephetik. Gondjuk volt azonban arra is, hogy egy embert küldjenek előre, hogy az kémlelje ki az ellenség faluját.

A kém roppant gyorsasággal száguldott a keskeny erdei ösvényen s a sereget megelőzve a falu közelébe ért. Nincs az a tigris, mely óvatosabban tudna siklani a zsákmánya után, mint ahogy a kém előre kúszott a magas fűben.

Csak az volt a szerencsétlensége, hogy az ellenségnek is volt elég esze és a vidéken jól megbújva figyeltek a mitubák a Fekete Jaguár embereire. És úgy történt, hogy amint a tigris vagy jaguár ügyességével előremászó kém meg akarta szemlélni a mitubák tábor-tüzeit, akkor egyszerre csak a fűben elkapta torkát egy markos kéz és a tűz fényénél megvillanó késsel az alávaló leskelődőnek elnyisszantotta a torkát.

Most már a Fekete Jaguár a kém jelentése nélkül haladt folyton előre. Dühös volt, hogy nem jött vissza az embere, de másikat küldeni már nem akart az idő rövidsége miatt.

Az égen egy kis veres csik jelezte, hogy a hajnal közeledik, bár ebből az erdőben bujkálók semmit sem vehettek észre.

Egyszer csak a Fekete Jaguár megállította népét s megparancsolta nekik, hogy hason kússzanak, mert az erdőnek vége van s ők már a mitubák faluja közelében vannak.

Az ellenség óvatosan kúszott előre. Nem látszott semmi, sem tűz, sem világosság. A kém megölése után

a tüzet eloltották, hogy annál borzasztóbb legyen majd a lőfegyverek hatása.

Roppant hosszúnak tetszett az idő, míg az ellenséget várta „Nagy Tapír“, „Csörgőkígyó“ és Fernando. Mintha ösztönszerűen érezték volna, hogy a sás és fű nem a szélről hajladozik, mintha érezték volna a bűvő ellenség lihegését. A portugálok a puskát lövésre készen tartották. A lőporos serpenyőre rá volt hintve a puskaapor, a kovakő arra várt, hogy lecsapjon az acélra és meggyujtsa a gyújtólyukhoz vezető lőport.

Egyszerre csak irtózatos csatakiáltás hallatszott, mint száz lónak a nyerítése:

— Ha hi a hahaha! Hi a hu huhu!

A Fekete Jaguár szörnyű, velőig ható csataordítása. És ebben a pillanatban száz meg száz befestett ördögalak ugrott ki a sás közül, hogy a falut felgyujtsa és a házakban meglepetteket meggyilkolja.

De a kiáltásra egy még rettenetesebb hang felelt és fényességbe borította az erdő alját.

Az európaiak puskája szólalt meg mennydörögve s irtózatos volt a hatás, mely azt követte.

Az indiánok ajkáról a rémület kiáltása hallatszott, fegyvereiket elejtették sokan, mint valami másvilági istenség színe előtt — mert azt hitték, hogy ez a hang csak valami istenségtől jöhet, — elvágódtak s néhány pillanatig szinte eszméletlenül heverték.

Ekkor Malagrida atya utasítására — hogy semmi vérontás ne legyen — mielőtt felocsudhattak volna a megrémültek, előrohant az egész keresztény sereg és a meglepett támadókat egykettőre legyőzve, minden vérontás nélkül megkötözték és a községbe cipelték.

A győzelem után.

Malagrida atya és a főnök nagy tanácskozást tartottak. — Atyám — szólt „Nagy Tapír“, — a guanarok (így hívták a „Fekete Jaguár“ népét) ott fekszenek összekötözve a község házában. Bizonyosan elvettük a kedvüket a további támadásoktól. De most mit csináljunk velük. Legjobb volna megölni őket.

Malagrida atya elszörnyűködött:

— Barátom! annyi embert megölni! Hát miért is ölnök meg őket.

— Meg kell őket ölni! — erősködött a főnök. Ha eddig én is azon a véleményen lettem volna, hogy **nem** kell őket bántani, most azt tanácsolom, hogy **meg** kell őket ölni. Hiszen ezért nem haragudhat a Jézus sem.

— Miért nem, barátom? Gondold csak meg „Nagy Tapír“, hogy keresztény vagy.

„Nagy Tapír“ lehajtotta a fejét s amennyire tehetette, elgondolta, hogy ő most már keresztény. De viszont az nehezen ment a fejébe, hogy ilyen veszedelmes ellenséget szabadon kell eresztetni. Harcias indián lelke csak azt látta, hogy nekik és Krisztusnak ezen a vidéken a „Fekete Jaguár“ a legnagyobb ellenségük.

— Ha eleresztem őket, akkor mégis csak felkoncolnak egykor. Mert ti sem maradhattok itt mindig és a fehérek is elmennek majd a dörgő csövekkel. És a „Fekete Jaguár“ nagy szövetséget hoz össze a többi pogányokból és a harci lándzsát ki nem engedi kezéből, míg mindnyájunkat ki nem irtott. Kevesen vagyunk, atyám.

Az volt a legnagyobb baj, hogy a törzsfőnök aggodalmában igen sok igazság volt. Végre is Malag-

rida atya visszamegy a *palumbákhoz*, ahonnan erre a vidékre jutott, ott van neki igen szép kápolnája. A palumbák buzgó keresztények már régebben: ott fog lakni Malagrida atya és onnan kormányozza az egész keresztény országot, melyet Krisztusnak meghódított.

— Kedves főnököm! Aggodalmadban sok igazság van, de azt hiszem, hogy amint Xikulát is megnyertük Krisztusnak, aképpen megnyerjük a „Fekete Jaguárt” is.

— Soha! — kiáltotta „Nagy Tapír”.

— Ne mondd ki még egyszer ezt a szót! — kiáltott közbe az atya.

— Soha! — kiáltott most egészen vadul az indián, mert büszke és meggyőződésében megingathatatlan volt. — Hát nem ismered ezt a rettenetes embert! A „Fekete Jaguár” a legvadabb törzsfő, akit csak ismertem. Hozzáképest Xikula szopós gyermek. A „Fekete Jaguár” az igazi jaguár, Xikula valóságos kis láma mellette, akit most választottak el az anyjától. És a „Nagy Tapír” is csak láma volt a „Guanarok” főnöke mellett. Az ő szíve helyett egy nagy kő van a mellében.

— De Krisztus megtérítheti, mert ő hatalmas! — szólt kimondhatatlan szelidséggel az atya.

Erre meghökkent „Nagy Tapír” és kereste a szavakat, mit válaszoljon:

— Igen, igen — szólt hebegve a főnök, — csak Krisztus bír vele. Jézus, a mi Urunk; az hatalmasabb, mint a Xingu folyó mellett lakó összes törzsfők és ha az Amazon mellett lakókat is hozzávesszük, azoknál is hatalmasabb. Jézus le tudja győzni őt! Én azt tudom, de hogyan fog az végbemenni, azt nem tudom, atyám.

— Az Isten kegyelme, azaz segítsége csodát tehet, barátom, azért ne öljük meg a foglyokat, hanem várjunk. Ha nem térnek meg, akkor még gondolkodhatunk. hogy mit csináljunk velük. Akkor is inkább küldjük el őket a városba dolgozni a fehérekhez, Parába.

— Látod, atyám, ezt megtehetjük! Hát elküldjük Parába, hol a nagy úr, a fehérek törzsfője, Don Fernando úr lakik, akinek százszor száz fegyvere van és sok puskája. Szeretném egyszer látni őt!

— Ha mindent békességben elintézzünk és az egész vidéket a Caica-tóig megnyertük Krisztusnak, el fog ide jönni és megláthatod. Akkor ti is kaptok sok puskát, hogy megvédelmezzétek magatokat az erdőkben lakók ellen.

— Sok puskát kapunk! — ujjongott a főnök. De jó lesz! Akkor mindenki fél tőlünk és senki sem mer megtámadni. Akkor, ha sok puskánk lesz, elindulunk, atyám és akik az Amazon mellett laknak, azokat is megtérítjük Krisztus hitére. Azt mondjuk nekik: „Látjátok ezeket a rettentő fegyvereket? Most már keresztényekké kell lennetek, vagy meghaltok! És az egész világot megtérítjük.“

— Nem jól van, „Nagy Tapír“! — szólt mosolyogva az atya. Ha nekem annyi puskám volna, mint az égen a csillag és éppen annyi emberem is volna hozzá, akkor sem téríteném meg puskával az embereket. Mert csak a szent kereszt lehet az egyedüli fegyver. Hát tégedet puskacső elé állítottalak, vagy Xikulát bántottuk? Akkor te is szelídebb voltál és most, mikor már innen-onnan öreg keresztény vagy — hiszen már vagy két hónapja lesz nemsokára, — megint belejöttél a harcis tűzbe. Légy vitéz, ha kell, de irgalmas!

— Igazad van atyám! De látod, én törzsfőnök vagyok és ebben neveltek. Kitér belőlem. Hát csinálj mindent a te akaratod szerint!

— Igen! Holnap oldd fel a rabokat — szólt mintegy isteni felvilágosításból. Rakj előttük tüzet a ledöntött bálványok maradékából — még akad egy-két bálványoszlop itt-ott — s azután hozd oda a varázslókat és mutasd be nekik isteneiket. Hozzanak le ránk villámot, tüzet, földrengést — amit akarnak! És aztán a tűznél sütitött hússal vendégségeld meg őket jól és adj nekik sört is és mondd nekik: „Látjátok, ilyenek a ti isteneitek. És ilyenek vagyunk mi! Jók vagyunk irántatok, „Fekete Jaguár“, azért légy te is keresztény.

— Jól van atyám! megteszem, de az emberek egy része fegyverben fog állni és azoknak semmit sem szabad inni, én sem iszom semmit, hogyha a „Fekete Jaguár“ valamit megpróbál, rögtön lecsapjunk rá, mert ő még fegyvertelenül is borzasztó lehet.

A bálványégetés. — A „Fekete Jaguár“ halála.

A tervek szerint kikerestek a régi bálványok közül néhányat, szörnyű torz szobrokat, meredtszemű, alligátorfogú istenségeket, melyek veres és kék színben pompáztak.

Mikor már egy rakásban voltak, akkor kijöttek a térre a portugallok s Malagrida atya és a főnök.

— Szörnyű alakok! — kiáltott fel az atya. Hogyan voltatok képesek ilyeneknek szolgálni?

— És milyen sok embervért kívántak, atyám! Nézd, még most is látszik rajtuk egy-egy folt a régi áldozatokból.

— De most már eltűnik minden emléke a régi borzalmaknak és a békességes, jóságos és szent Istennek áldozunk.

— Jó lesz az ő uralma alatt! De vajjon a „Fekete Jaguár” is így fog-e gondolkozni? Én nem hiszem!

— Bízunk Istenre! Ha a szíve kőkemény lesz és visszautasítja a mi jóságos Istenünket, akkor még gondolkozhatunk, hogy mit tegyünk vele.

— Talán el akarod bocsátani, atyám? Azt ne tedd! De nem is eresztem el! Ez esetben felmondom az engedelmességet. Én vagyok a főnök!

— Nem akarom, főnök! Fogságban marad, de nem kell őt megölni.

— De én halálra ítélem, ha most nem hisz! Elégetjük a bálványokat, tehát látja, hogy a régi istenek, melyek az övével közösek, nem istenek. Ő az én foglyom és azt teszek vele, amit akarok!

— Csendesebben, főnök! Te feletted egy más főnök is van és ez azt mondja, hogy ellenségeinket is kíméljük.

„Nagy Tapír” lehajtotta a fejét s szilajul nézett a földre. Úgy látszott, hogy ez a tanítás még nem ment egészen fejébe, mikor a „Fekete Jaguárról” volt szó. Xikulának egykor könnyebben megbocsátott, de a „Fekete Jaguárt” módfelett gyűlölte, mert rettenetes pusztításokat csinált törzsében és állandóan sértegette más törzsbeliék előtt. Xikula egykor csak egy támadó ellenség volt, emez igazi szilaj, mindenre képes ördög.

Hogy mit gondolt magában a főnök, azt nem tudhatta Malagrida atya. De azért rosszul hatott rá a főnök komor és engesztelhetetlen tekintete.

Mindegy, történjék meg először a próba. Jöjjön ki népével a „Fekete Jaguár” és nézze végig, hogyan

halnak meg a régi istenek és akkor még lehet gondolkozni, mi történjék vele.

A főnök parancsára kihozták a foglyokat s felállították a nagy téren. Nagyon levertek voltak a legtöbben. Másokon meg az látszott, mintha valamiben reménykednének. Talán valami csodát vártak.

A portugallok puskáikkal vonultak fel, az indiánok lándzsákkal és íjjakkal felfegyverkezve. „Nagy Tapír” hatalmas hajító dárdát tartott markában s félszemével állandóan a „Fekete Jaguárt” figyelte.

Egyszerre csak fellángolt a tűz. A körülálló bámulva nézték, hogyan ropognak a festett fatuskók a lángokban. Még a keresztény indiánokon is valami borzalom féle látszott. Hiszen nem hittek már bennük, de régi isteneik ereje még most is megdöbbsentette őket és nem tudhatta senki, vajjon egyik-másik nem félt-e, hogy Aktuaptala mindjárt villámokat szór le.

A villámok elmaradtak, de a jelenet nem játszódott le minden nevezetesség nélkül. Míg ugyanis a tömeg nagyobb része a bálványok égetését nézte, a „Fekete Jaguár” hirtelen mozdulattal kikapta őreinek kezéből a lándzsát és szörnyű erejével „Nagy Tapírra” hajította.

Egyúttal pedig felkiáltott:

— Rajta emberek! Ott van a lángokban a hadak istene és szólott nekem!

De alig, hogy ki tudta ezt a néhány szót mondani, már is hanyattvágódott, keblében egy hatalmas lándzsával.

Mert amely pillanatban repült a lándzsa a főnök felé, akit szerencsére nem talált, hanem egy portugál vállába hatolt, abban a pillanatban röpült el „Fekete Jaguárra” „Nagy Tapír” dárdája s éppen a szívét találta el a bálványozónak.

A nagy főnök, a vidék réme nem volt többé. Népe megkövülten állott s meg sem mert moccani.

Az esemény mindenkire iszonyú hatással volt. „Nagy Tapír” embereit és a portugallokat annyira felbőszítette a „Fekete Jaguár” támadása, hogy ha Malagrida atya fel nem tartóztatja őket, rárohannak a többi foglyokra is. A „Fekete Jaguár” testét meg darabokra akarták tépni.

— Itélt az Isten, emberek! Elég legyen! A konok pogány meghalt, ahogy megérdemelte, de a keresztény nép türtőztesse magát és a bosszút hagyja a pogányoknak.

— Nézzétek, fiaim — szólt a foglyokhoz, — az igazi Isten ítélt! És én ennek az igazi Istennek nevében nem engedlek bántani titeket, mert ez az Isten igen jó és nagyon szeret titeket. Most elég ennyi, menjetek a pajtába és telepedjete le. Holnap többet beszélek nektek ez ügyben.

És az emberek szót fogadtak az atyának, nem bántották a foglyokat s ezek elmentek a nagy pajtába.

Ahogy megígérte, másnap valóban beszélt az emberekhez Malagrida atya a tegnapi esetről. A kedélyek még mindig fel voltak háborodva s nem lehetett tudni, hogy a feldühödött portugallok nem állnak-e bosszút a „Fekete Jaguár” emberein azért, mert egyiküket a dárda megsebezte.

Malagrida atya azért összegyűjtötte az embereket s a reggeli szentmise után így szólt nekik:

— Kedves fehér testvéreim! Kedves indián testvéreim! Hallgassatok meg nyugodtan, mert igen nagy terveim vannak veletek.

Tudja mindegyikünk, hogy „Fekete Jaguár” keze által sérelem esett egyik társunkon, tudom azt is, részbőrű testvéreim, hogy a Fekete Jaguár sok keserű órát

szerzett nektek s ezeknek emléke élénken ott él szívetekben.

De azt is tudnotok kell, hogy a bosszú nem való keresztényekhez és a jelen esetben nem is hasznos.

Ekkor hirtelen közbekiáltott „Csörgőkígyó” :

— Atyám, gondold meg, hogy esetleg kegyetlen szomszédokat kapunk ezekben az emberekben, ha elbocsátjuk őket! Eleget szenvedtünk miattuk!

— Jól van, kedves „Csörgőkígyó” testvérem, okosan beszéltél, hogy nem tehetjük ki magunkat támadásaiknak. Ezt én nem is akarom! Hát hogyan akarnám én romlásokat? Én csak annyit akarok mondani, hogy a nyers és kegyetlen bosszút kerüljétek, mert ez nem hasznos dolog.

Meg kell próbálnunk először, hogy a „Fekete Jaguár” népét megtérítsük. És ha megtérnek . . .

— És hanem térnek meg? — vetette közbe „Nagy Tapír.”

— Ha nem térnek meg, akkor sem kell őket megölnünk, hanem elkülönítve fognak dolgozni és lehetőleg jól bánunk velük. Elosztjuk őket az egyes ismerős törzsek közt, amelyek már keresztényekké lettek. Nos, kedves „Nagy Tapír,” helyes-e a beszédem?

— Ez már jól van! Okos gondolat!

— Tehát folytatom, ahol elhagytam. Ha megtérnek, amit erősen hiszek, akkor itt egy szép keresztény országot alapítunk, amely nagyon erős lesz. Bezzeg szükségünk lesz akkor a „Fekete Jaguár” derék harcosaira, mert azt csak gondoljátok meg, milyen sok az ellenségünk. Olyan szép és erős országunk lesz így, hogy senki sem mer megtámadni bennünket és mi békekességben fogunk élni. Fog teremni sok kukorica, csinálunk sok sört az ünnepségekre . . .

— Jó lesz, atyánk! — kiáltották lelkesen az indiánok.

— De nem azért, hogy holtra igyátok magatokat, hanem hogy szépen és tisztességesen mulassatok. Akkor majd nem lesz mindig harc, hanem sokat vadászhatunk is és lesz sok hús és éhség sohasem lesz.

— Sok hús lesz! — kiáltották a rézbőrűek örömmel.

— Igen, fiaim, a raktárak tele lesznek mindenfélével, mert csak békében lehet igazán dolgozni. És én majd hozok nektek puskákat is, hogy senki se merjen belétek kötni.

— Sok puskát hoz a jó atya! Lesz sok dörgő csövünk és megfutnak az ellenségeink! De jó lesz! — kiáltották a rézbőrűek.

— Olyan boldogság lesz itt, hogy mindenki bámulni fogja ezt a népet. Eljön ide népével Xikula is és mindnyájan egy testvérek leszünk. És semmiben sem szenvedünk szükségét, mert rend és békeség lesz.

— Úgy van, úgy van! — kiáltották. — Lesz hús, kukorica, sör és igen sok puska!

— Hanem most már, kedves testvéreim, ne beszéljünk sokat, hanem hozzatok jó ételeket a foglyoknak és mondjátok meg nekik, hogy a „Fekete Jaguár“-t tisztességesen eltemethetik. Én is odamegyek hozzájuk és néhány szóval tudomásukra hozom a dolgot. Ne féljeteK, ha jók leszünk hozzájuk, az Úr Jézus segítségével meg fogjuk őket téríteni.

Most tehát felkerekedett az atya és néhány harcos és a főnökök kíséretében elment a foglyok közé.

A foglyok általában igen csendesek voltak; isteneik pusztulása és a főnök halála nagyon leverték őket. Hitük, úgylátszott, egészen megingott isteneikben, akik elhagyták legfőbb vezérüket. Erről suttoGtak, mikor

belépett Malagrida atya. Egyébként is csendesek voltak, mert szent meggyőződésük volt, hogy kivégzik őket. Hogy is lehetne másképen? Hiszen ez a rendje a dolognak!

Most tehát, hogy Malagrida atya belépett, utolsó órájukat közeledni vélték és szörnyen megdöbbenek.

Malagrida atya nyájasan szólott a legyőzöttekhez, akik egész csendben figyeltek szavára:

— Ne féljetek, barátaim! nem akarunk benneteket megölni.

Azt hiszitek tán, hogy a foglyok erre nagy örömben törtek ki! Nem, még csak nem is igen örültek. Legalább is nem mutatták, mert ellenségük előtt szégyelték volna, ha ellágyulnak. Egészen közönyös arccal néztek a „feketeruhásra“.

— Nem ölünk meg benneteket, sőt még jól is tartunk főtt kukoricával, sörrel és hússal.

E szavakra az indiánok arcán bizonyos figyelem és elénkség volt észrevehető. Sör és hús! ez már a szívükre hatott.

— De nem azért jöttem én ide, hogy sörről és húsról beszéljek, hanem hogy elmondjam nektek, mit üzen a nagy Aktuaptala, mindenek Ura. Tudjátok, hogy mikor első ízben voltam nálatok, a „Fekete Jaguár“ meg akart ölni és egy asszony mentett meg; és akkor egy rossz fatörzsre tettetek, hogy a rohanó folyóban elpusztuljak. És látjátok, itt vagyok! És látjátok, hogy én megnyertem a nagy, igaz Úrnak a mitubákat és a mandarukákat. Azt hiszitek, hogy én, nyomorult ember a magam erejével tettem ezt? Nem, hanem az igazi nagy Úr csinálta ezt mind. Ha isteneitek olyan hatalmasak lettek volna, akkor nem hagyták volna elégetni bálványaitkat és nem hagytak volna titeket legyőzni.

— Nézzétek, fiaim, én most már nem beszélek sokat. Gondolkozatok magatok, mit tartotok jónak. Ha pogányok maradtok és nem kell az új és jóságos Isten, aki az égben lakik és olyan jó minden emberhez, akkor sem bántunk benneteket; nem ölünk meg egyet sem közületek, hanem békességben itt maradhattok és szépen dolgoztok a földeken, melyeket jó gyümölcsfákkal ültetünk be. Akkor is kaptok mindennap enni és lesz hús is, meg sör is a lakomák idején. Most én elmegyek és csak annyit mondok, hogy gondolkozatok azokon, amik történtek.

Malagrida atya erre kifelé indult, mikor a főnök még néhány szót szólt hozzá.

— Atyám! jól megmodtad nekik? Vagy itt nincs sok gondolkozás számukra?

— Ne heveskedj, főnököm, az Isten türelmes és nem akar erőszakot. Most én imádkozni megyek és kérem az Úristen segítségét számunkra. Ne hidd, hogy Isten segítése nélkül hihet az ember.

— Jól van, én is beszélek velük!

— Csak szelíden, főnök! Gondolj Jézusra, aki jó volt! Isten veled!

Ezalatt a Nagy Tapír a foglyok közt volt és igyekezett meggyőzni őket, hogy mennyivel jobb lesz, ha Jézusban hisznek. Ezalatt az emberek jó néhány kosár ételmet hoztak a foglyoknak. Mikor kiosztották az ételmet, Nagy Tapír így kezdett beszélni:

— Ti nem tudjátok, hogy ez a feketeruhás, akiért ha rabszolgának vennők meg, egy kosár földi mogyorót sem adnánk, milyen nagy ember az Isten előtt. Ennek olyan esze van, mint ezer embernek. Ez a fehér ember egy nagy országot akar csinálni, amelyben mi szeretjük egymást, amelyben sok kukorica terem és sohasem

lesz éhség. Mert eddig mindig veszekedtünk, most a földet miveljük és nekünk is lesz sok mandióka lisztünk és kaxiri-borunk.* Mindenünk lesz! És a jó Isten vigyáz ránk. Emberek, én teljes szelídséggel beszélek hozzátok, mert én jó vagyok, mióta Jézus megtanított a jóra. Nem fogunk benneteket megenni és az ünnepi lakomán feláldozni. Mindezt Jézusnak, a nagy fehér Istennek köszönjétek, aki az egész világ ura és különösen szereti azokat, akik jók akarnak lenni. Ti is legyetek jók!

A főnök is magukra hagyta most őket, hogy gondolkozhassanak azokról, amit mondott. Mikor kiment és egy darabig harcosait rendezgette és gyakorlatoztatta, Malagrida atya jött hozzá.

— Nagy Tapír, a „Fekete Jaguár” teste még a bokor mögött fekszik. El kell temetni.

— Temetjük, mint egy harcost. Az emberei vigyék és legyenek jelen a temetésnél. Hadd lássák, hogy jók vagyunk.

— Úgy van, főnök. Derék dolog. Tehát akkor vonasd ki a holttestet és öltöztess díszbe és egy nagy fa alatt temessétek el.

Erre aztán a harcosoknak parancs ment, hogy a „Fekete Jaguárnak” egy sírt ássanak egy nagy pálmafa alatt és fonjanak vesszőből egy lapot, amelyen a holttestet viszik. Cifra tollakat is tegyenek és igazítsák ki vele a megholt hajdízét.

Ezt a dolgot Péter adta tudtára a „Fekete Jaguár” fogoly népének és ismét hallhatták a jóság ígét. Aztán szépen felsorakoztak és a főnök holtteste mögé álltak, melyet gyászos énekszó közt emelt fel a földről négy

---

*Olyan szeszes ital, mint az ausztráliai kávé- ital, mely bizonyos gyökerekből készül. A kaxirit a mandióka gyökeréből csinálják.

harcosa s vitt ki a sírhoz. A harcosok főnökük halálát irtóztató üvöltéssel gyászolták és arcukat véresre karmolták. Legördült az utolsó göröngy is, a sír fölé sírdomb emelkedett.

Itt nyugodott a szörnyű főnök, a „Fekete Jaguár.”

Az új ország.

A „Fekete Jaguár” temetése után nagy sűgás-bűgás támadt a legyőzöttek között. Volt köztük egy hatalmas természetű, izmos ember, aki amolyan alvezér lehetett a „Fekete Jaguár” népénél. Ezt az embert „Vörös Szem”-nek hívták, mert olyan színű volt a szeme, mint a kutyának, azaz sárgás-vöröses. Ha az ember jól megfigyelte „Vörös Szem”-et, észrevehette rajta, hogy sokkal több esze van, mint a többinek. Ő volt a hadsereg bölcse és tudása is egyszersmind; komoly, magábamélyedt ember volt és mindent jól meg tudott gondolni.

Most is a „Vörös Szem” vitte köztük a szót és igen sokat beszélt az emberekkel. Ugyan mit beszélhetett? Talán valamiféle terve volt arranézve, hogyan szabaduljanak meg?

Ki tudná ezt még, hiszen csak úgy suttymban beszélgetett embereivel, csak akkor csendesedtek el az emberei, mikor Péter megjelent közöttük és kijelentette nekik, hogy holnap reggel igen szép ünnep lesz, amelyen ők is jelen lehetnek.

Malagrida atya tudniillik másnap reggel az elért sikerekért hálaadó istentiszteletet akart tartani az egész népnek.

Az oltár és a kis kápolna virágdíszben pompázott és sűrgő-forgó indiánasszonyok minden elképzelhető

módon feldíszítették még a környező fákat is. Ilyen gyönyörűséget még sohasem láttak az indiánok.

Eljöttek a főemberek is napnyugta előtt és megénezték az előkészületeket. Nagyon tetszett nekik minden.

— Mégis csak — szólt boldogan „Nagy Tapír” — sokkal szebb ez az ünnep, mint ezelőtt, mikor vérrel és halállal ünnepeltük a régi isteneket! Az a Jézus igen jó Isten és nagyon szelíd! Nem Gondolod „Csörgőkígyó,” hogy ilyennek kell lenni egy igazi Istennek?

— Bizony, azt gondolom, az Isten nem lehet rossz! és nagyon szeretem ezt az új Istent, mert ez jó. De a „Fekete Jaguár” népe is szeretni fogja-e? Mit csinálunk velük? Mégis csak meg kellene őket ölni, hogy ne imádják a bálványokat.

— Azt mondja az atya, hogy nem kell megölni őket — mondotta nem kis erőltetéssel a főnök. — Azt mondja, hogy az új Isten így akarja, mert ő jó.

— Ó jó, azt tudom, de mit csináljak velük?

— Ne félj, ez az atya őket is elvezeti az új Istenhez, mert ő igen hatalmas a beszédben. Én azt hiszem, hogy nem állhatnak neki ellen.

Így beszélgettek a főnökök, míg a legyőzöttek az éj homályában is, mely a naplemente után egyszerre köszöntött be e vidéken, tovább sugdolóztak. Bizonyosan nagy terveken törték a fejüket.

Ennek is vége szakadt azonban, mert egyszerre csak elcsendesedtek s az egész faluban semmi nesz nem volt hallható, kivéve az erdő széléről a puma és jaguár ordítása, amint zsákmányukra csaptak le az őserdő homályában. És ezernyi zümmögés és nesz mutatta, hogy míg az emberek pihennek, az őserdő most éli igazi életét.

Reggelre kelve azután összegyülekezett a kápolna előtt az egész falu. A foglyoknak is szabad volt meg nézni a szép ünnepélyt. Malagrida atya az oltárhoz lépett és elkezdte mondani nagy csendben a szentmisét. Olyan szép volt minden, hogy a foglyoknak szinte tátva maradt a szájuk.

— Ilyen az új Isten! Ilyen gyönyörű az új vallás. Ezt kiáltotta feljűk a szentmise lélekemelő szertartása. És a végén olyan szép volt, ahogy az atya jóságos hangon beszélt nekik és imádkozott.

„Vörös Szem“ minderre nagyon figyelt és most elhatározta, hogy cselekedni fog. Hirtelen — mikor az atya befejezte szavait — felugrott és nagyot kiáltott:

— Feketeruhás ember! Hallgass meg minket, mert beszélni akarunk!

Mindenki odafigyelt s ámulva nézett az izgatott emberre.

— A fehérek Istenének papja! Hallgasd meg szavunkat!

— Szóljatok — vette át a szót Malagrida, — nézzétek, mi mindnyájan figyelünk rátok. Mit akartok?

— Feketeruhás! Egészen csodálatos dolgok ezek és minden igen szép, nekünk tetszik ez az imádság és ez az áldozat. Mi is hinni akarunk ebben az új Istenben, mert látjuk, hogy jó és hatalmas. A mi isteneink le vannak győzve, meghaltak. Isten nélkül nem élhetünk, azt tudjuk. Mi az új Istent akarjuk szolgálni! Taníts meg minket, hogyan szeressük Őt és magyarázd meg, milyen ez az új Isten. Mondd el, ki volt ennek az Istennek az őse és milyen harcokat vívott, míg ilyen hatalmassá lett. Ez nagyon érdekes lehet.

A foglyok mind helyeselték „Vörös Szem“ beszédét és kíváncsian fordultak Malagrida atya felé. Mala-

grida atya pedig megmagyarázta nekik, milyen a világ ura és teremője, hogyan szereti az embereket és hogyan küldte az Úr Jézust, hogy megváltsa és tanítsa az embereket.

— Barátaim — szólt végül, — hiszitek azt, hogy ha ez nem volna igaz, én otthagytam volna apámat, anyámat, testvéreimet, átjöttem volna a nagy vízen, milyen három hold változásáig kellett hajóznom? Szenvedtem volna üldözést, kivettem volna magam a halálnak? Nem barátaim, csak azért tettem ezt, mert igaz, amit mondok. Nekem ebből semmi hasznom nincs, semmiféle pénzt vagy földet nem kapok érte, csak azért jöttem, mert szeretlek benneteket és azt az igaz Istent.

Roppant hatása volt ennek a beszédnek, az indiánok felkiáltottak egy szóval:

— Szeretjük az új Istent! Olyanok akarunk lenni, mint a „Nagy Tapír“ népe. Az új Isten jó! Mi szeretjük az új Istent!

Malagrida atya könnyes szemmel nézte őket s hálát adott Istennek, mert látta, hogy élete nagy művét befejezheti, megtérítheti a vidéket egészen, melyet az Úr rábízott.

A szeretet országa.

Nagy ünnepekre virradt néhány napra Malagrida atya beszéde után a „Nagy Tapír“ faluja. Az egész község virágdíszben úszott; különösen a templom volt szépen feldíszítve. Csakhamar megérkezett az egész törzs harci díszben, ott volt Xikula is törzsének legelőkelőbb férfiival.

Egyszerre csak megjelent Malagrida atya egyházi ruhákban s a keresztelésre előkészített indiánok elébe

lépott. Mély alázattal térdeltek a nemrég még félelmetes harcosok s várták a megújítást, melyet a szent kereszttség fog nekik adni.

Csakhamar leömlött homlokukról az üdvösség vize s ők mindnyájan keresztények voltak. A jóságos atya szemében örökönyek ragyogtak: íme, annyi szenvedés és reménytelen küzdelem után, annyi halálveszély és üldözés után elérte szíve legfőbb vágyát: az egész vidék, a legvadabb és legharciasabb törzsek meghódoltak Krisztus keresztje előtt.

Míg a szentmisét mondta, szíve telve volt hálával a jóságos Megváltó iránt, aki ezt a nyomorult és babonában elsüllyedt népséget a hit világosságára hozta. Minden oly csodálatosnak tetszett előtte, mint ahogy az első keresztények idejében történt.

A szentmise alatt mély áhítattal vették magukhoz a megtértek Jézus szent testét s arcukon előmlött a boldogság, melyet a világ nem adhat meg, csak Isten túlaradó kegyelme.

Indián szokás szerint az ünnepséget nagy lakoma követte, melyen különösen nevezetes esemény történt.

Nagy Tapir ugyanis, miután megitták a sört, felállott és hatalmas beszédbe kezdett:

Barátaim, harcosok és ti fehérek! Soha ilyen jól nem esett nekem a sör, nem mintha asszonyaink máskor rosszabbul készítették volna el, hanem azért, mert most látom, hogy egy testvérek vagyunk; mitubák és Xikula és „Fekete Jaguár” népe, mind testvérek lettek és most egy nagy országot fognak csinálni. Senki sem fog veszekedni és ha más törzsek rántámadnak, akkor pórul járnak, mert most nagy ország vagyunk. Látjátok, hogy a kukorica és a mandioka termése olyan szépnek ígérkezik, mint még soha. Gazdagok leszünk és sok

ennivalónk lesz. És a fehérek is barátaink és ők itt fognak lakni velünk. Kell-e ennél hatalmasabb ország? De egy országban kell törzsfő is. Én azt mondom, hogy legyen a törzsfő, a legfőbb köztünk, a feketeruhás pap, akinek a nevét nem tudom kimondani. Mit gondoltok?

Erre az egész tömeg éktelen kiabálásba kezdett, amelynek értelme az volt, hogy legyen a jó atya az ország legfőbb vezére.

Malagrida atya sem tartóztathatta most már magát s beszélni kezdett:

— Szeretett fiaim! Tudjátok, ki legyen a legfőbb vezér: Jézus! És az ő helyettese a vitéz, eszes és derék „Nagy Tapir“ legyen. Én csak jó tanácsokat adok és ti kövessétek azt. Építsetek kőből házakat, hozzatok magatoknak Parából lovakat és szarvasmarhákat, amikről már a multkor beszéltem nektek s legyen itt egy szép és boldog ország. Építsetek kövekből templomokat minden törzsnél és éljetez békességben. Én majd hívok ide jó papokat, akik vezetnek benneteket és minden nap bemutatják a szent áldozatot. Olyan jó sorotok lesz, hogy no! Majd a lakoma után megbeszéljük a dolgot.

*

Ha valaki Parától az Amazon vidékére és a Caica tó mellékére ment, nem talált már vadon őserdőt; mindenütt szép szántóföldek és legelők voltak, melyen boldog pásztorok és földművesek éltek. A távolból felhangzott néha a harangszó s vasárnap felcsendült az ájtatos ének.

Malagrida atya országa a szeretet és boldogság, megelégedés és nyugodt munka országa lett.

